Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 198 (5789)
29 АВГУСТ 1985 й. ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

тонгги газеталарда

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 27 август куни Кремлда Лаос Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЛХДР Министрлар Советининг Раиси Кейсон Фомвихан билан учрашди.

Учрашув қатнашчилари Совет Иттифоқида ва Лаосда коммунистик ҳамда социалистик қурилишнинг бориши тўғрисида, КПССнинг XXVII съезди ва ЛХРПнинг IV съездига тайёргарлик тўғрисида бир-бирларига ахборот беришди.

Қардошларча дўстлик, самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган учрашув вақтида Совет — Лаос қўшма баёноти қабул қилинди. Бу баёнот алоҳида эълон қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси навбатдаги мажлисида республикада қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши самарадорлигини янада оширишнинг баъзи масалаларини кўриб чиқди. Область ва район партия комитетларига, совет органларига, агросаноат комплекси министрликлари ва идораларига қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини интенсивлаш, ер-сув ва моддий техника ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш, пахта, дон ҳосилдорлигини ошириш, чорвачилик маҳсулдорлигини ўстириш соҳасидаги ишларни кучайтириш таклиф этилди. Дон ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларини ўриб, йиғиб олишни жадаллаштириш, етиштирилган ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик, пахта териш кампаниясига тайёргарлик ишларини тезроқ ниҳоясига етказиш, ғўзани ўз вақтида дефолиация қилиш, тайёрлаш корхоналари тармоғини тартибга келтириш юзасидан конкрет тадбирларни амалга ошириш вазифаси қўйилди.

Озуқа тайёрлашда баъзи партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишлари аҳволи кўриб чиқилди. Деҳқонобод, Қоракўл, Навоий, Урганч, Калинин, Фарғона район партия комитетларининг биринчи секретарларига уларнинг бу соҳадаги фаолияти қониқарсиз эканлиги кўрсатиб ўтилди ва бир ойлик муддат ичида белгиланган топшириқларни бажариш таклиф этилди.

Партия ташкилотларига деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш юзасидан қабул қилинган мажбуриятларни бажариш учун агросаноат комплекси меҳнатчиларининг социалистик мусобақасини кенг авж олдириш, план интизомига оғишмай риоя қилишда раҳбарлар ва мутахассисларга талабчанликни кучайтириш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг меҳнаткашларнинг хатлари ва оғзаки илтимосномаларини кўриб чиқишни яхшилаш тўғрисидаги талабларини бажариш юзасидан Қашқадарё область партия ташкилотининг фаолияти тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Марказий Комитет Бюроси область партия комитетидан хатлар билан ишлашни такомиллаштириш юзасидан партия қарорларининг сўзсиз бажарилиши учун партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотлари раҳбарларининг шахсий масъулиятини кучайтиришни талаб қилди. Белгиланган тартибни бузаётган, меҳнаткашларнинг сигналларига, уларни қабул қилишга расмиятчилик-бюрократик муносабатда бўлиш, сансалорликка йўл қўйган мансабдор шахсларга нисбатан қаттиқ жазо чоралари кўриш керак. Социал-маиший масалаларни ўз вақтида ҳал этишга, кун сайин сиёсий-тарбиявий ишларни олиб боришга, аҳолининг шикоятларини келтириб чиқараётган сабаб ва шароитларни бартараф этишга алоҳида эътибор бериш керак.

Республикада лекция пропагандасини янада такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилинди. Лекция пропагандаси кишиларда марксча-ленинча дунёқарашни, партияга ва Ватанга садоқатни шакллантиришга амалий таъсир кўрсатиши, омманинг сиёсий онглилиги ва меҳнат активлигини оширишга кўмаклашиши, КПСС ўртага қўяётган вазифаларга оператив ёндашиши, ҳаёт билан, социал-иқтисодий тараққиёт проблемаларини ҳал этиш билан, интизомни, уюшқоқликни, тартибни мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғланиши керак.

1984-1985 йилларнинг қиш фаслида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун ўтказилган республика социалистик мусобақасига якун ясалди. Партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига меҳнат коллективларининг куч-ғайратини ҳар бир хўжаликнинг резервларидан тўлароқ фойдаланиш, озуқа жамғариш юзасидан зарур чоралар кўриш, чорвачилик фермалари ва комплексларини қишга сифатли тайёрлашга сарфлаш таклиф этилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қарори эълон қилинади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси мажлисида хўжаликка партиявий раҳбарлик, ташкилотчилик ва сиёсий ишнинг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ШИОРИМИЗ: СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК

МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КЎПАЙМОҚДА

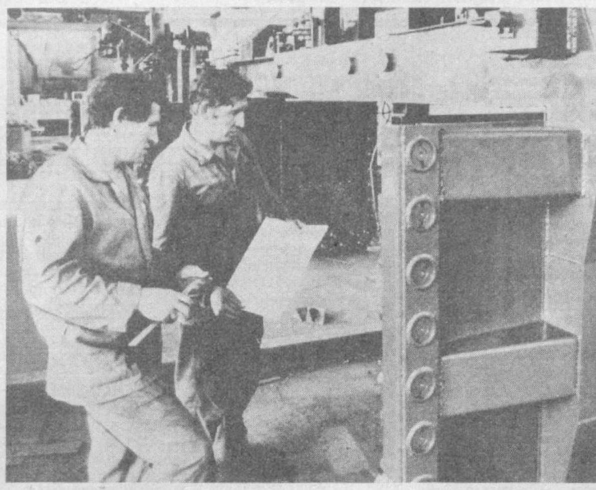

Иқтисодий эксперимент шароитида ишлашга ўтиш «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасига маҳсулот тайёрлаш ва реализация қилишни бир мунча кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, хўжалик фаолиятининг бошқа соҳаларида ҳам жиддий муваффақиятларга эришиш имконини берди. Бу ўз навбатида хўжалик ҳуқуқларининг кенгайишига, фаолият натижалари учун масъулиятни оширишга ёрдам беряпти. Ҳозир иш шартнома бўйича буюртмалар етказиб бериш қандай бажарилаётганлигини ҳисобга олган ҳолда маҳсулот реализациясига қараб баҳоланади.

Иш ҳақини ҳисоблашнинг ҳам янги тартиби белгиланди. Коллектив иқтисод қилиб қолган ҳамма нарса унинг ихтиёрида қолади. Бу маблағ юқори малакали ишчиларнинг тариф ставкаларига, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга қўшимча ҳақ тўлашга сарфланади. Шунинг учун коллектив меҳнат унумдорлигининг ўсишидан моддий манфаатдордир. Меҳнат унумдорлигининг ҳар бир процент ўсиши, моддий рағбатлантириш фондига сезиларли қўшимчадир. Иқтисодий эксперимент бошланганидан бери иқтисодий, техник ва социал ривожланиш плани такомиллашмоқда.

Меҳнат унумдорлиги сезиларли даражада ошди, давлат Сифат белгиси билан муҳрланган маҳсулотларнинг салмоғи кўпайди, буюртмалар бўйича шартнома мажбуриятлари 100 процент бажарилмоқда. Моддий рағбатлантириш фонди ва даромад ҳам кўпайди.

«Подъёмник» бирлашмасида меҳнат унумдорлигини янада жадал оширишга қаратилган иқтисодий омиллар ролини кучайтиришга доир ишлар давом этмоқда. Юксак якуний натижаларга эришишда коллектив ва унинг ҳар бир аъзоси моддий манфаатдорлигининг, меҳнат ва ижодий ташаббускорлигининг ошишига хизмат қилувчи бошқа янгиликлар ҳам жорий этилмоқда.

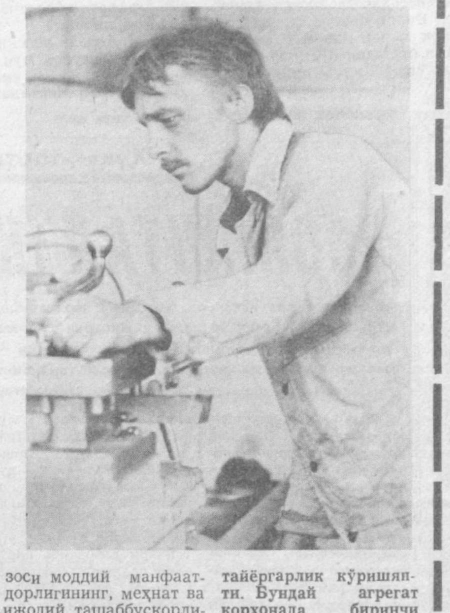

СУРАТЛАРДА: пешқадам ишчилар, пайвандчилар А. И. Донин ва коммунист А. Ҳамроев ёғочни қайта ишлаш саноати учун мўлжалланган мосламани жўнатишга тайёргарлик кўришяпти. Бундай агрегат корхонада биринчи марта тайёрланди; комсомол аъзоси токарь С. Брилев заводга яқинда келган. Қисқа вақт ичида у ўз ихтисослигини мукаммал ўзлаштириб, шахсий тамға билан ишлаш ҳуқуқини қўлга киритди.

А. Кошкин фотолари, (ЎзТАГ).

УЗОҚ МУДДАТЛИ ОРБИТАЛ УЧИШ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 27 август. (ТАСС). Космонавтлар Владимир Жонибеков билан Виктор Савиних 83 суткадан бери орбитада учиб юрибдилар.

Ўтган кунларда экипаж асосан «Космос-1669» йўлдоши билан якунловчи ишларни ўтказди, бу йўлдош ўз конструкцияси жиҳатидан «Прогресс» типидаги юк кемаларига ўхшаш эканлиги илгари хабар қилинган эди.

Ернинг табиий ресурсларини тадқиқ қилиш ва атроф-муҳитни ўрганиш программасига мувофиқ космонавтлар қуруқлик ва дунё океани акваториясининг айрим районларини бир неча бор оддий кўз билан кузатдилар ва суратга олдилар.

Кеча орбитал комплекс ичида «субстрат» биологик экспериментининг биринчи босқичи бажарилди, экспериментдан кузатилган мақсад олий ўсимликларни вазнсизлик шароитларида ўстиришнинг турли усуллари самарадорлигини аниқлашдан иборат.

Бугун станция бакларига қўшимча ёқилғи қуйиш давом эттирилди. Бу ишлар учишни бошқариш марказидан берилган командаларга мувофиқ бажарилади ва экипаж томонидан назорат қилиб турилади.

Космонавтлар ишлатилиб бўлган асбоб-ускуналарни «Космос-1669» йўлдошининг бўшаб қолган юк бўлмасига жойлайдилар, орбитал комплексига бевосита яқин жойда атмосфера параметрларини ўлчашнинг навбатдаги туркумини ўтказадилар.

Учиш нормал ўтмоқда. Космонавтлар Владимир Жонибеков билан Виктор Савиних соғлом, ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар.

КАТТА ТЕАТР МАВСУМИ

Анъана бўйича композитор М. Ашрафий билан С. Василенконинг «Бўрон» операси Алишер Навоий номли Давлат академик катта театрининг 57-мавсумини бошлаб берди. Операда Туркистондаги революцион воқеалар ҳикоя қилинади. Театр репертуарида «Дунёнинг яратилиши», «Травиата», «Оловли фаришта», «Тоҳир ва Зуҳра» спектакллари ҳамда «Қуёшга таъзим қил» балет-ораториясининг премьераси ўрин олган. Ижодий коллектив Вердининг «Отелло» операси, Глазуновнинг «Раймонда» балети постановкалари устида иш олиб боряпти.

(ЎзТАГ).

Шаҳар индустрияси рапорти

САККИЗ ОЙЛИК ПЛАН ТАЙЁР!

БУГУН шаҳар саноат корхоналари коллективлари ўн биринчи беш йиллик ҳамда якунловчи йил план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган социалистик мусобақада актив қатнашган ҳолда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш бўйича саккиз ойлик планни муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида рапорт беришди.

Ўз меҳнат ютуқларини КПСС XXVII съездига ҳамда стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигига бағишлаётган Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари сентябрь ойи учун олган шартнома мажбуриятлари ҳисобига ўнлаб миллион сўмлик машинасозлик, асбобсозлик, енгил, озиқ-овқат, маҳаллий саноат, қурилиш индустрияси, кенг халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш юзасидан ўз зиммаларига юксак мажбурият қабул қилишди.

Шонли юбилей вахтасида туриб меҳнат қилишган шаҳарнинг Акмал Икромов, Октябрь, Ленин, Чилонзор ва бошқа районларининг саноат корхоналари коллективлари меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритишди.

КПСС Марказий Комитетининг апрель (1985 йил) Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бераётган Тошкент шаҳри меҳнаткашлари мунтазам илмий-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этишган ҳолда маҳсулот сифатини яхшилаш, моддий-техника ресурсларидан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилишмоқда. КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш ҳамда 1985 йил ва умуман беш йиллик халқ хўжалик планларини муддатидан илгари шараф билан бажариш учун бошланган социалистик мусобақа кун сайин авж олдириляпти.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ ЙЎЛИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ ТОШКЕНТ ТАЖРИБА-МЕХАНИКА РЕМОНТ-ЭКСКАВАТОР ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ ЎН ИККИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЮЗАСИДАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тошкент тажриба-механика ремонт-экскаватор заводининг коллективи КПСС XXVII съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездини муносиб кутиб олиш учун зарбдор меҳнат вахтасида туриб, КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь ва 1985 йил апрель Пленумларининг қарорларига, КПСС Марказий Комитетида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалаларига бағишланган кенгашда ишлаб чиқилган қоидаларга амал қилиб, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари, 1985 йил 25 ноябргача бажариш мажбуриятини олди.

Завод коллективи ўн иккинчи беш йилликнинг контрол рақамларини муҳокама қилиб, АвтоВАЗ бирлашмасининг, Минск мотор заводининг, мамлакатдаги бошқа илғор корхоналарнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, ўз зиммасига қуйидаги мажбуриятларни қабул қилади:

1986—1990 йилларда капитал маблағларнинг 50 процентдан кўпроғи ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантиришга сарфланади;

Ўн иккинчи беш йилликда контрол кўрсаткичлардан ташқари ишлаб чиқариш ҳажми 1,5 миллион сўмлик оширилади. Ишлаб чиқаришнинг бутун ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилади. Ҳар йили икки кун тежалган ёқилғи-энергетика ресурслари ҳисобига ишлаб берилади;

ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан такомиллаштириш давом эттирилади, ўн иккинчи беш йилликда асосий фондларнинг актив қисми 40 процент янгиланади;

рақамли программа билан бошқариладиган иккита станок жорий этилади. Ҳаракатга келтириладиган занжирларнинг деталларини совуқ ва иссиқ усулда штамповка қиладиган олтита робот-техника комплексини жорий этиб, темирчилик-пресслаш цехи реконструкция қилинади;

металл кукун ишлаб чиқариш учун мўлжалланган қурилма барпо этилиб, фойдаланишга топширилади. Ана шу қурилма негизида плазма билан чанглаш учун камида бешта машина-ускуна жорий этилади. Бу эса тикланган деталларнинг ишлаш муддатини 3—4 баравар кўпайтириш имконини беради;

ана шу тадбирларни бажариш ҳисобига пландан ташқари меҳнат унумдорлигини беш процент оширишга эришилади;

харидоргир буюмлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш йўли билан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажми ўн биринчи беш йилликдагига нисбатан 1,8 баравар кўпайтирилади;

жами саҳни 3,4 минг квадрат метр келадиган уй-жой қурилади, заводнинг «Навгарзан» пансионатининг иккинчи навбати қуриб битказилади, бу ерда айни бир вақтда 200 киши қабул қилинадиган бўлади.

Социалистик мажбуриятлар меҳнат коллективининг йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ЮКСАК МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

Кенг халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш бўйича республика социалистик мусобақасининг иккинчи квартал бўйича якунларига кўра «Ташсельмаш» заводига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

Ўтган вақт мобайнида корхона коллективи халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш планини 117,4 процентга бажарган. Ўтган йилнинг шу даврига қараганда ўсиш 11 процентни ташкил қилган. Эришилган муваффақият меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига қўлга киритилди.

Ҳозирги кунда заводда 16 турдаги халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилмоқда. Бу ерда тайёрланаётган дала ҳовлилари учун мўлжалланган аравачалар, қозонлар, массаж роликлари ва бошқа турдаги маҳсулотлар аҳоли томонидан кенг харид қилинмоқда. Йил бошидан бери 3 миллион сўмлик кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди.

Юксак мукофотни завод коллективига Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари С. М. Юсупов топширди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Б. Қ. ҚОСИМХЎЖАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МИНИСТРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Ботир Қўчқорович Қосимхўжаев Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министри этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1985 йил 28 август.

ТУРНИР АРАФАСИДА

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг КПСС XXVII съездига бағишланган соврини учун халқаро шашка бўйича «Тошкент тонги-85» анъанавий Бутуниттифоқ хотин-қизлар турнири ташкилий комитетининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда 11 октябрь куни бошланадиган турнирни ўтказиш жойи, мусобақа қатнашчиларини жойлаштириш, уларнинг овқатланиши, шунингдек, оталиқ ишлари масалалари ҳал этилди.

Мажлисни ташкилий комитет раиси Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари В. А. Алавутдинова олиб борди.

Узлуксиз қуйилмоқда

«Таштекстильмаш» заводида деталь узлуксиз қуйиладиган автомат линиянинг синовлари муваффақиятли тугади. Тўртта ишчи хизмат қиладиган установка энг «залворли» деталларни тайёрлаб чиқаришга мўлжалланган. Заводнинг асосий маҳсулоти —ип йигириш машиналаридаги юк кўтарувчи конструкцияларни ясаш учун мўлжалланган залворли узун ғўлалар шулар жумласидандир.

Илгари шундай ғўла қуйиш билан ўн беш киши шуғулланар, қолипдан тайёр детални чиқариб олишнинг ўзидагина олти киши ишларди. Чўғ уларнинг юзини куйдирар, ҳавода қолип тупроғининг чанги ўйнарди.

Эндиликда шуларнинг ҳаммасига барҳам берилди. Аслида катта-катта металлургия заводларида ишлаб турган установкаларга ўхшаш металлни узлуксиз равишда қуядиган кичик установка ишга тушди. Бу ерда ҳам оташ эритма алоҳида қурилмага берилади. Қурилма бўлғуси деталь профилида бўлади. Эритма тез ва бир текисда қотади.

Янгиликни жорий этиш натижасида меҳнат шароити ва қуйилма сифатида катта ўзгаришлар юз берди. Илгари қуйилган заготовканинг бешдан бир қисми кўринмайдиган қусурлари сабабидан қайта эритишга юборилларди. Эндиликда бунга барҳам берилди.

Установкани ишлатувчи ҳар бир ишчи эндиликда бир йилда юз тонна — эски технологияга нисбатан 76 тонна кўп қуйилма тайёрлаб чиқаради. Электр энергия сарфи тўрт баравар, қисилган ҳаво сарфи уч баравар, табиий газ сарфи икки баравар камаяди. Установканинг йиллик иқтисодий самараси 200 минг сўмга боради.

Н. ШУЛЕПИНА.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

БУГУН ТОШКЕНТДА:

● Октябрь революцияси номидаги тепловоз ремонти заводининг меҳнат аҳли КПСС XXVII съезди шарафига дастлабки меҳнат муваффақиятини ҳозирлади. Корхона саккиз ойлик топшириқни муддатидан илгари бажарганлиги ҳақидаги ғалаба рапортини берди. 179 та ўрнига 182 та тепловоз сифатли ремонтдан чиқарилди.

● «Қизил тонг» тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси олий сифат категорияси бўйича маҳсулот ишлаб чиқаришда юқори натижаларга эришиб ВЦСПС ва давлат стандартлари комитетининг дипломи билан тақдирланди. Бундай мукофотга республикада сазовор бўлган ягона корхонада кейинги пайтларда 110 та янги либосни тайёрлаш ўзлаштирилди. Шундан 45 проценти «Н» индексли маҳсулотлардир.

ОБ-ҲАВО

● Бугун эрталаб соат 10 да Тошкентда 20 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 16—18, эртага кундузи 30—32 даража иссиқ бўлади.

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ЖЕНЕВАДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯДА

ЖЕНЕВА. Женевадаги миллатлар саройида 27 августда ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартноманинг амал қилишини кўриб чиқишга бағишланган учинчи конференция очилди. 15 йил муқаддам кучга кирган бу шартнома ядровий қуролланиш пойгасини тийиб туриш, ядро уруши хавфини сусайтириш тинчликни мустаҳкамлашнинг муҳим воситаси бўлиб қолди.

Конференция очилиши билан КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг конференция қатнашчиларига йўллаган табрикномаси ўқиб берилди. Бу табрикномани ҳамма зўр эътибор билан тинглади. Унда таъкидлаб ўтилганидек, Совет Иттифоқининг йўли қуролланиш пойгасини жиловлаш учун ҳамма жабҳалар бўйлаб зўр ғайрат билан иш олиб боришдан иборат. Ядро қуролининг тарқалишига йўл қўймаслик чоралари аввалгидек ҳозирда ҳам муҳим ўрин олади, деб уқтириб ўтилади табрикномада. Совет раҳбарининг СССР бу соҳада бир қанча қадамлар қўйиб, бошқаларга ибрат кўрсатди ва бу билан ядровий қуролланиш пойгасини чеклаш ва тўхтатиш соҳасида битимлар ишлаб чиқилишига ёрдам берди, деган сўзлари конференция қатнашчиларининг эътиборини ўзига жалб этди.

Конференция тўрт ҳафта давом этади. СССР Атом энергиясидан фойдаланиш давлат комитетининг раиси А. М. Петросьянц СССР делегациясига бошчилик қилмоқда. (ТАСС).

САМАНТА ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИККА ИШОНАР ЭДИ

ВАШИНГТОН. Америкалик 13 яшар мактаб ўқувчиси Саманта Смитнинг МЭН штатидаги Оберн-Льюистон аэропортида авиация фалокатида фожиали ҳалок бўлганлиги ҳақидаги хабар бутун дунёда миллионлаб кишиларни ларзага солди. Мэн штатидаги Саманта яшаган кичкина шаҳар Манчестерга мамлакатнинг ҳамма томонидан ва чет эллардан ҳамдардлик билдирилган мактублар ва телеграммалар келмоқда.

Саманта ҳар биримизнинг қанчалик кўп иш қила олишимизни англаб етишимизга ёрдам берди, деб ишонаман, деди унинг онаси Жейн Смит... Мен совет халқидан жуда миннатдорман. Совет халқи бизга ҳамдард бўлаётганлигини қадрлаймиз, деди Жейн Смит ТАСС мухбирига.

Маъмурлар самолёт ҳалокати тафсилотларини текширмоқдалар. Транспортда ҳаракат хавфсизлиги миллий кенгаши вакилининг айтишича, улар авариянинг сабаби нимада эканлигини билмайдилар. Айни пайтда, АП агентлигининг далолат беришича, расмий шахслар ҳалокат сабабларини аниқлаш учун «бир неча ой вақт кетади», демоқдалар

«Вашингтон пост» газетасининг ёзишича, Оберн-Льюистонда ҳалокатга учраган самолёт тури «энг хавфсиз самолёт деб тан олинган эди». (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—АМАЛДА

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

Цех ҳисобот-сайлов партия йиғилиши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари руҳида ўтди: нуқсонлар аниқ кўрсатилиб, уларга барҳам бериш йўллари белгиланди.

Пўлат-қуюв цехи Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз ремонти заводининг энг йирик цехларидан бири ҳисобланади. Бу ерда 160 киши меҳнат қилади. Уларнинг бешдан бир қисмини коммунистлар ташкил этади. Улар бошқаларни ўз ортларидан эргаштириш, рўй берган қийинчилик ва муаммоларни ҳал этишга қодир бўлган мустаҳкам кучдир. Муаммолар эса оз эмас, албатта.

Коллектив ишлаб чиқараётган маҳсулотларни фақат заводнинг ўзидагина эмас, балки унинг ташқарисида ҳам сабрсизлик билан кутмоқдалар. Ахир, пўлат қуйилмаси мамлакатнинг кўпгина турдош корхоналари учун зарур-да. Шунинг учун ҳам қуювчилар иши масъулиятли.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумидан кейин бу масъулият, талабчанлик кескин ошди. Пленум барча коммунистларнинг, партия бюросининг интизом ва уюшқоқлик учун, план-топшириқларини бажариш учун шахсий масъулиятини оширди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида ана шу фикрлар айтиб ўтилди. Хўш, коллектив ўз олдига қўйган вазифаларни бажариш учун ҳамма ишни қиляптими? Партия бюросининг эътиборидан четда қолаётган масалалар йўқми? Ишни янада яхшилаш, меҳнат ғайрат-шижоатини янада ошириш учун нималар қилмоқ керак?

Идеологик, тарбиявий ишлар самарадорлигини ошириш учун нималар қилиш лозим? Йиғилишда ана шулар ҳақида сўз борди.

Шуни таъкидлаш керакки, доклад муҳокамаси юксак савияда ўтди. Умуман Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумидан сўнг коллективда йиғилишлар жанговар, ўз-ўзини танқид руҳида ўтадиган бўлиб қолди. Йилнинг асосий якунига бағишланган йиғилишда эса коммунистлар принципиаллик кўрсатдилар. Ютуқлар ҳам қайд қилиб ўтилди. Корхона коллективлари ўртасидаги мусобақада цех ғолиб ҳам чиққан эди. Аммо коммунистлар ҳал этилмаган масалаларга нуқсонлар ва янги резервларга эътиборни қаратдилар.

Йиғилишда сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Е. Маршалов, қолипловчи В. Захаров ва бошқалар шуни таъкидлаб ўтишдики, коллектив ҳали ишни бир маромда олиб боришга эришолмаётир, ишда узилишлар рўй бермоқда. Баъзи ойларда улар илғорлар сафида бўлишади, баъзи ойларда эса қолоқлар сафида. Йил бошидан шартнома бўйича салкам 12 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилмади. Асосий маҳсулот — пўлат қуйилмаси ишлаб чиқариш, товар маҳсулоти етти ойлик планлари бажарилмади. Меҳнат унумдорлиги етарли даражада эмас. Цех экономистлари ҳисоб-китобига қараганда ҳар бир ишчи ўртача 8 тонна қуйилма кам берган.

Партия бюросининг секретари Л. Рябова ва сўзга чиққанлар бундай аҳволнинг сабабларини айтиб ўтишди. Меҳнат ва ижро интизоми паст, технологик режим бузиляпти. Кишиларга етарлича талабчанлик кўрсатилмаяпти. Партия бюроси, коммунистлар тартиб бузувчилар билан гоҳида муроса қилмоқдалар. Уларга тегишли жазо бермаяптилар. Шунинг учун ҳам меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бузувчилар ўртасида коммунистлар ҳам учрамоқда. Тўғри, ўтган йилга қараганда прогул икки ҳиссадан зиёдроққа камайди. Бироқ прогул қилиш ҳоллари ҳамон давом этяпти. Йил бошидан буён шу сабабга кўра 93 киши куни йўқолди.

— Агар биз тартиб-интизомни қатъий йўлга қўйиш ҳақида қайғурмас эканмиз, — деди сўзга чиққан Е. Маршалов,— ишда тузукроқ натижага эришиш қийин. Интизомни бузувчиларга кўнгилчанлик қилишга бутунлай барҳам бериш керак. Ҳолбуки, айрим участкаларда бунга муросасозлик қилиб келинмоқда.

Евгений Иванович мисоллар келтирди. Гоҳида шундай бўлаяптики, печдан металл мўлжалдаги кўрсаткичдан пастроқ бўлиб чиқяпти. Бунинг сабаби нимада. Демак, иш сифати етарлича бўлмаяпти. Технологик режим бузиляпти. Иш қатъий назорат қилинмаяпти. Ҳолбуки, ҳар бир шундай ҳолнинг конкрет айбдори бор. Нега ундан қаттиқ туриб талаб қилинмайди?

Тўғри, цехда кўп йиллардан бери алмаштирилмасдан келинаётган дастгоҳлар реконструкция қилинишга муҳтож. Реконструкция қилинади ҳам. Масалан, келгуси беш йиллик бошидан қуюв цехи техника жиҳатдан қайта жиҳозланади. Бироқ коллектив ғайрат кўрсатиб баъзи қийинчиликларга ҳозироқ барҳам бериш мумкину, нега улар бугунги кун талабига яраша ўз ишларини қайта қуролмаяптилар? Масалан, дастгоҳларни планли ва капитал ремонт қилиш системасини яхшилаш, бригада усулини кенг ёйиш ёки ёш ўринбосарларни тайёрлаш ва тарбиялаш ишини олиб кўрайлик. Бунинг учун кўп узоққа бориб юришнинг ҳожати йўқ. Мана, шу цехнинг қўшниси чўян қуюв цехини олиб кўрайлик. Улар ҳеч қандай қўшимча капитал маблағларсиз илғорлар сафига чиқиб олишди.

Коммунистлар, коллектив қўлидан кўп иш келишини бир неча бор исботлаган-ку, ахир. Масалан, ғоят қисқа бир муддат ичида электр печь капитал ремонт қилинди. Янги қолиплаш машинаси монтаж қилинди. Бир қатор участкалардаги вентиляция системасини ўрнатишди ва бошқа ибратли тадбирларни амалга оширишди-ку. ахир. Бундай мисолларни, афсуски, кўплаб келтиролмаймиз. Ортда қолаётган ва ўртоқларга талабчанлик етарлича бўлмаётган цехда бундай яхши ишлар бармоқ билан санарли, холос. Йиғилишда сўзга чиққан қолипловчи В. Захаров, моделчи А. Киктев, техника бюроси бошлиғи Н. Гаранкина ва бошқалар ана шундай фикрларни билдирдилар.

Шу муносабат билан йиғилишда бир мисол келтирилди. Янги модель корпусида дастгоҳлар ҳам янги, шарт-шароитлар ҳам жойида. Аммо бу янгиликлардан тузукроқ натижа чиқмаяпти. Ёшлар бу ердан кетишяпти. Нега шундай бўляпти? Тўғри, станоклар янги бўлгани билан вентиляция системаси ишламаётир. Қўл ювиш воситаларида эса сув йўқ. Нега бу масалалар цех коммунистларининг эътиборидан четда қолган. Ахир, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида ҳар қандай нуқсонларга қарши партиявий виждон уйғониши керак, деб таъкидланган эди-ку. Ҳолбуки, бу ерда бундай бўлмаяпти. Ахир, гап ҳар қандай муваффақиятнинг гарови бўлган инсонийлик омили ҳақида бормоқда-ку. КПСС Марказий Комитетининг апрель (1985 йил) Пленумида, КПСС Марказий Комитетининг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалаларига бағишланган кенгашида ҳам бу алоҳида уқтирилган эди.

— Биз ишга ва бир-биримизга муносабатни психологик жиҳатдан қайта қуришимиз керак,— деб таъкидлади йиғилишда сўзга чиққан тепловоз ремонти заводининг бошлиғи М. Мартьянов.

Бу фикр партия бюроси, цех партия ташкилотининг бундан кейинги олиб борадиган ишига жуда яхши йўналиш беради. Негаки, муносабатларни эскича қолдириб бўлмайди. Ишга эскича ёндошиш орқада қолишга йўл очиб бериш бўлур эди. Докладчи ҳам, цех бошлиғи В. Гребенников, бошқа сўзга чиққанлар ҳам бўш туриб қолиш ҳоллари, қўл меҳнатининг ҳамон юқорилиги, бўшашувчанлик, кадрлар малакасининг пастлиги, қўнимсизликнинг юқорилиги ва бошқалар ҳақида гапиришди. Булар ҳаммаси партбюро ишининг нуқсонлари ҳисобланади.

Ғоявий-тарбиявий ишларни олиб боришда, сиёсий ўқув ва иқтисодий таълимни ташкил этишда рўй берган баъзи камчиликлар партия йиғилишида рўй-рост айтиб ўтилди. Йиғилишда сўзга чиққанлар бу ҳақда жон куйдириб гапиришди. Энг аввало, киши ўзига талабчанлик кўрсатиши, ҳамкасбларидан қаттиқ туриб талаб этиши лозим. Сўзга чиққанлар шуни таъкидлашдики, вақтни қўлдан бой бермаслик керак. Интилганга толе ёр деганларидек юқори чўққиларни кўзлаш, яъни янги техникани, фан-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, юксак меҳнат унумдорлигига эришиш, беш йиллик ва унинг якунловчи йилини муваффақиятли якунлаш, КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съездини муносиб кутиб олиш учун курашга коммунистлар бош-қош бўлишлари лозим.

Коммунистлар заводнинг қолоқликдан чиқишига, йиллик, квартал ва ойлик планларининг бир маромда бажарилишига эришиш учун кўп иш қилдилар. Пўлат-қуюв цехининг коммунистлари ҳам бунга озми-кўпми ҳисса қўшдилар. Бу ҳиссани кескин кўпайтириб бориш лозим. Партия йиғилишининг қарорида коммунистларнинг олдида турган жанговар ҳаракат программаси белгилаб берилди.

Ғ. АЪЗАМОВ.

ИНСОН. ЖАМИЯТ. ҚОНУН.

№ 5 (10)

Юксак маданият ва жамоат тартиби учун курашаётган Собир Раҳимов райони ички ишлар бўлими паспорт бўлинмаси коллективи район меҳнаткашларини паспортлаштириш соҳасидаги ютуқлари учун шаҳар Совети ижроия комитети ва шаҳар ички ишлар бошқармаси томонидан фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган. Ҳозирги кунда паспорт бўлинмаси районда прописка ва паспорт режимини янада юқори босқичга кўтариб, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшиш борасида фаол кураш олиб боряпти. Паспорт бўлинмасига тажрибали юрист, милиция капитани, коммунист Ҳайрилла Намозов бошчилик қиляпти.

СУРАТДА: бўлинма бошлиғи Ҳ. Намозов (ўнгда) район ЖЭКлари паспорт ходимлари билан инструктаж ўтказмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

• Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлайлик

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

Биз шаҳримиз кўчалари, жамоат жойларида қўлига қизил боғич боғлаган кишиларни тез-тез учратамиз. Улар кўнгилли халқ дружиначилари — осойишталик посбонларидир. Жамоат тартибини мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшаётган дружиначиларнинг ҳуқуқ ва бурчлари, вазифалари ҳақида сўзлаб беришни Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг кўнгилли халқ дружиналари фаолиятини назорат этиш бўйича инструктори Иван Афанасьевич МУРАТИДИдан сўрадик.

Ҳозир Тошкентда юз мингдан зиёд дружиначи бўлиб, уларнинг кўпчилиги коммунистлар, комсомоллар, ишлаб чиқариш илғорларидир.

— Дружиначи қандай сифатларга эга бўлиши кераклиги ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Дружиначилар ўз бурчларини кўчалар ва жамоат жойларида ёки штабда навбатчилик қилиш пайтидагина бажаришмайди. Улар ишлаб чиқаришда ҳам, ўқув юртида ҳам, жамоат жойларида ҳам гражданларнинг, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг ҳуқуқий ва қонуний манфаатларини, социалистик мулкни ҳимоя қиладилар. Жиноятчилик ва жамиятга зид бошқа ҳатти-ҳаракатларни муросасизлик билан бартараф этадилар. Дружиначининг софдиллиги, гражданлик бурчини бажаришдаги қатъияти муҳим аҳамиятга эга. Чунки бошқалардан талаб қилишек маънавий ҳуқуқга эга бўлмоқ учун унинг ўзи интизомли, ўзини тута биладиган, хушмуомала бўлиши, ўртоқлари даврасида обрўсини сақлаши, меҳнатда, ўқишда ва турмушда ибрат кўрсатиши лозим.

— Дружиналар қайси ташкилотларда тузилади ва уларнинг вазифалари нималардан иборат?

— Кўнгилли халқ дружиналари меҳнаткашлар коллективлари томонидан корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда, шунингдек гражданларнинг турар жойларида тузилади. Уларнинг бутун фаолияти социалистик қонунчиликка қатъий риоя этилишига асосланади. Улар жамоат тартибини муҳофаза этишда, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашда, жамоат тартибини мустаҳкамлашда ички ишлар, прокуратура, юстиция ва суд органларига ёрдам кўрсатадилар.

— Кўнгилли халқ дружиналари сафига кимлар аъзо бўлиб кириш ҳуқуқига эга?

— Кўнгилли халқ дружиналари сафига ўзларининг ишчанлик ва ахлоқий-сиёсий сифатлари билан дружина олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга лаёқатли ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, студентлар, ўқувчилар, пенсионерлар —18 ёшга тўлган СССР гражданлари қабул қилинадилар.

— Кўнгилли халқ дружиналарини тузиш ва уларнинг ишини ташкил этиш тартиби қандай?

— Кўнгилли халқ дружинаси партия, совет, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг вакилларидан иборат ташаббускор группа томонидан чақирилган ташкилий йиғилишда тузилади.

Халқ дружинасига қабул қилиш партия, касаба союз ёки комсомол ташкилоти тавсияси асосида шахсий ариза билан дружиначиларнинг умумий йиғилиши ёки дружина штабининг мажлисида якка тартибда ўтказилади. Ҳар бир дружиначи тантанали ваъда беради. Ўз бурчи ва ҳуқуқларини яхши ўзлаштириб олган ва тантанали ваъда берган дружиначига дружина командири ёки штаби бошлиғи белгиланган тартибдаги гувоҳнома, кўкрак нишони ва дружиначига эсдаликни топширади. Фақат шундан кейингина дружиначи ўз бурчини бажаришга қўйилади. Корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар дружиналар тузилгач уларни халқ депутатлари район Совети ижроия комитетида рўйхатдан ўтказишлари лозим.

— Ниҳоят, шаҳримизда ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш борасида яхши кўрсаткичларга эришаётган дружиналар фаолиятига тўхталиб ўтсангиз.

— Шаҳримиздаги ҳар бир районда кўнгилли халқ дружиналарининг район штаби бўлиб, улар жамоат тартибини муҳофаза этиш бўйича дружиналар фаолиятини ташкил этишади, ҳамда йўналтиришади. Ҳар бир дружина район штабининг навбатчилик рўйхатига биноан жамоат тартибини муҳофаза этиш учун зарур миқдордаги дружиначиларни ажратади. В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, 2-автокомбинат, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси кўнгилли халқ дружиналарининг навбатчилиги яхши ташкил этиляпти.

Шуни ишонч билан айтиш керакки, шаҳримиздаги кўнгилли халқ дружиналари ўз олдиларидаги вазифаларни шараф билан бажариш учун тинимсиз изланадилар. Шаҳримизни намунали жамоат тартиби ўрнатилган шаҳарга айлантиришдек хайрли ишга муносиб ҳисса қўшаверадилар.

• ДИҚҚАТ: ҚИЗИҚАРЛИ ТАЖРИБА

Яхши ташаббус

Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, турар жойларда тарбиявий ишни кучайтириш масалалари Собир Раҳимов райони жамоатчилиги активининг диққат-марказида турибди. Кейинги пайтларгача кўп сонли микроучасткаларнинг тарқоқлиги оқибатида уларнинг ишини координациялаш қийин эди.

Район партия — хўжалик активининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида раҳбарликни аниқроқ координациялаш мақсадида бир қатор микроучасткаларни бирлаштириш ва шу йўл билан ўн битта микрорайон ташкил этиш таклиф этилди. Ҳар бир микрорайон совети составига район партия комитети, район Советининг масъул ходимлари, юристлар, жамоатчилик вакиллари киритилди.

Ташкилий тадбирлардан кейин конкрет ишлар амалга оширилди. Бунда ягона профилактика куни ўтказилгани эътиборга лойиқдир. Шу куни халқ дружинаси навбатчилигига кўплаб жамоатчилик вакиллари, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, микрорайонлар советларининг активистлари — икки мингдан зиёд киши чиқди.

Бундай профилактика тадбири ижобий самара берди. Бир куннинг ўзида бир қатор тартиб бузилишлари бартараф этилди. Яхши ташаббусни — ой сайин бундай ягона профилактика кунини ўтказиш режалаштирилди.

Собир раҳимовликларнинг кенг миқёсли рейд пайтида тартиб бузилишларини бартараф этиш, текинхўрларни аниқлаш, ижтимоий-фойдали меҳнатга тортиш бўйича тажрибаси эътиборгагина лойиқ бўлмай, балки кенг ёйишга арзигуликдир.

НОЖЎЯ ИШ — КЕЛТИРАР ТАШВИШ

ОШПАЗНИНГ МИСИ ЧИҚДИ

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 32-болалар боғчаси тарбияланувчилари тез-тез ота-оналарига шикоят қилишади:

— Қорнимиз очиб қоляпти.

— Боғчадаги овқатни егим келмайди, бемаза.

Болалар шикояти давом этаверди. Ниҳоят, ота-оналардан айримлари боғчага келиб, сабабини билмоқчи бўлишди. Шунда чиндан ҳам бу ерда тайёрланаётган овқатлар талабга жавоб бермаслиги маълум бўла бошлади. Жамоатчилик ва тегишли органларнинг вакиллари иштирокида ўтказилган текширув масалани ойдинлаштирди.

Кеч соат 7 да боғча территориясидан катта сумка кўтарган аёл чиқиб келди.

— Кечирасиз, кимлигингизни айтсангиз?

— Шу боғчада ишлайман. Катта ошпаз Матлуба Мирзабоеваман.

Текширувчиларнинг шубҳаси тўғри бўлиб чиқди. Боғча ошпази Матлуба Мирзабоеванинг қўлидаги сумкадан икки килограмму 700 грамм шакар, уч килограмм карам, бир ярим килограмм картошка, саримсоқ пиёз ва бошқа маҳсулотлар чиқди.

Ножўя иш — келтирар ташвиш деб, бежиз айтишмайди. Ошпаз М. Мирзабоеванинг ҳам миси чиқди. Энди у қилмишига яраша жазо олгач, маҳалла-кўй, таниш-билишлар, ҳамкасблари юзига қандай қарар экан?

Р. РАИМБЕКОВ.

Куйбишев район ички ишлар бўлимининг участка катта инспектори, милиция майори.

• СУД ОЧЕРКИ

ИМТИҲОН УЧУН ПОРА

«Ўрнингиздан туринг, суд келяпти!» — Ушбу таҳликали хитоб ўтган йили Тошкентдаги олий ўқув юртларидан бирининг бир нечта ўқитувчисига қаратилган эди. Эҳтимол, кимдир ўтган ишга қайтишдан на ҳожат, улар қилмишларига яраша жазоланишди, тавбаларига таянишди ва ҳоказо дейиши мумкин. Лекин биз бугунги кун билан яшар эканмиз, ўтган кунни, унинг ҳатто айрим жиҳатлари социалистик воқелигимизга соя ташлаган бўлса ҳам унутмаслигимиз лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари даъват этганидек, кўпчилик ҳукмига ҳавола этилаётган нопок кимсаларнинг қилмишлари бошқаларга сабоқ бўлиши ва жиддий огоҳлантириш бўлмоғи ҳам керак.

Айниқса, ўсаётган авлодни тарбиялаш ҳақида сўз борганда сукут сақлаш оғир. Мураббий — муқаддас сўз. Биз мактаб партаси ортида турган биринчи ўқитувчиларимизга қалбимизни бахшида этамиз. Бир умрга танлаган мутахассислигимизни ўрганиш учун институт остонасига ҳаяжон билан қадам қўямиз. Ўқитувчиларнинг ҳар бир сўзига ишонамиз. Зеро, биламизки — билимимиз, келгуси ҳаётда қандай қадам босишимиз уларга боғлиқ бўлади. Умидларимиз, одатда, оқланади.

Лекин, афсуски, ҳамиша ҳам шундай эмас, Мана, Тошкент шаҳар судининг жиноий ишлар бўйича очиқ суд мажлиси ҳукмларининг биридан сатрлар: «Абдукарим Мажидов, автомобиль-йўл институти кафедраси доценти бўлиб ишлар экан, хизмат лавозимидан фойдаланиб, «Автотранспортни планлаштиришнинг ташкил этилиши» предмети бўйича имтиҳон баҳоларини қўйиш учун Тошкент автомобиль-йўл институтининг сиртқи таълим студентларидан товламачилик йўли билан бир неча бор пора олган».

... Улпат Тлеуова еттинчи беҳуда уринишдан кейин доцент А. Мажидов имтиҳон олаётган аудиториядан чиққанида, умр йўлдоши Кенжадай Исхаев уни пешвоз кутиб олди.

— Қалай бўлди!

Улпат йиғлаб юборди ва кўз ёшларини тўкиб жавоб қилди:

— Унга топшириб бўлармиди, институтни ташлаганим маъқул...

— Бунақа дема, тинчлан, яхшиси туғилажак фарзандларимизни ўйла.

— Ахир, ҳамиша тайёрланаман. Ҳамма предметларни топширдим, фақат битта — «Автотранспортни планлаштиришнинг ташкил этилиши» қолди. Нима қилай! Балки Мажидовнинг уйига бориб, ҳомиладорлигимни, ўзимни ёмон ҳис этаётганимни тушунтирсаммикин!

Мажидов Кенжадайнинг сўзларига хотиржам қулоқ тутди, ачингандай бўлди, унинг рафиқасига ижобий баҳо қўйишга ваъда берди, лекин...

Шу «лекин»да манфаати йўлида ҳеч нарсадан ҳазар қилмайдиган саёз, очкўз табиатли Мажидовнинг таъмагирлиги мужассам эди.

—... Лекин, бир парча қоғозингиз бўлса.

— Қанақа қоғоз! — ҳайрон бўлди Кенжадай.

— Рафиқанг яна бир неча марта имтиҳонга келсин, ўшанда билиб оласан, — сурбетларча тиржайди Мажидов.

Улпат студентлардан Мажидов имтиҳон баҳоларини қўйишда пул олишини неча бор эшитган, очиғи бунга ишонмас эди. Қандай қилиб педагог деган шарафли номни булғаш, пасткашлик қилиш мумкин, деб ўйларди.

Бироқ, ўтакетган ноҳақликка дуч келгач, ўзи ҳам таслим бўлди ва эридан пул топишни ўтиниб сўради. Ўз билими учун пул керак эди.

Баъзан биз ўз иложсизлигимизга тан берамиз ва бу билан давлат муассасаларига ёки энг хавфлиси олий мактабга суқилиб кириб олган товламачиларнинг измига тушиб қоламиз. Улар эса жазосиз қолишни сезиб, бўшанглигимиздан фойда орттиришади. Текин томоқ иштиёқида кун сайин иштаҳалари очилаверади.

Чунончи, Мажидов гувоҳлардан холи бўлиш учун 70 сўмни [ёш оиланинг топгани шу бўлди] институтда эмас, балки келишилган жойда — «Зарафшон» ресторани яқинида олди. Санаб кўриб пешонаси тиришади [камда], лекин эртаси куни Тлеуова қониқарли баҳо олди.

Товламачининг измига бошқалар ҳам юришган.

Мол-мулки мусодара этилиб, кучайтирилган режимдаги аҳлоқ тузатиш-меҳнат колониясида ўташ шарти билан ўн йил озодликдан маҳрум этилсин— А. Мажидовнинг «ўқитувчилик» фаолиятига шундай баҳо берилди. Ўйлаймизки, ўз хатти-ҳаракатини тарозига солиб кўриши ва тегишли хулосалар чиқариб олиши учун шунча вақт етади.

Тошкент шаҳар судининг Ҳукми билан Мажидовнинг ҳамкасби, Тошкент автомобиль-йўл институти «Машина деталлари» кафедрасининг катта ўқитувчиси, собиқ партия аъзоси М Шамсиевга тўққиз йил қамоқ жазоси берилди.

Ўтган йили февралда кечки бўлимнинг тўртинчи курс студентлари унга имтиҳон топширишга роса қийналишди. Улардан бири ўқитувчининг инжиқликларига тоқат қила олмади ва шартта айтди:

— Агар имтиҳонни бунақа қаттиқ олсангиз, ҳаммамиз «қулаймиз».

—— Бошқалар билан ишинг бўлмасин,— деди унга Шамсиев,—сен староста эмассан...

Группа старостаси Ҳамидулла Шинтоев ўртоқларига ёрдам қўлини чўзишига тўғри келди.

— Илгари ҳам Шамсиев болалардан пул олишини эшитгандим, — дейди у,— 1984 йил 29 февраль ва 1 март куни 29 ҳамкурсимдан бор-йўғи 5—6 киши имтиҳон топширди. Ўртоқларим билан гаплашгач, Шамсиев ҳузурига кирдим ва студентларнинг билимига холисонароқ баҳо қўйишини илтимос қилдим. Шунда у топширишни истаганлардан 50 сўмдан йиғиб беришни талаб қилди. Саккиз киши рози бўлди...

1 март куни «Ўзбекистон» меҳмонхонаси ёнида «ГАЗ —21» автомашинаси кабинасида Шинтоев ўқитувчига 400 сўмни берди. Кейинги куни Шамсиев ҳеч кимдан сўрамасдан имтиҳон баҳоларини қўйди. Айни пайтда Шамсиевдан 35 сўмга «3» баҳони «сотиб олган» яна бир студент юқоридагиларнинг қаторига қўшилди.

Юлғич бехато йўлни топган эди. Ўқитувчиларнинг билимини шубҳа остига қўйиб, уларни худди ихтиёрий равишда ўзига пул бадалини йиғишга мажбур этарди. Пулни шахсан эмас, балки студентлар—воситачилар орқали оларди.

Бундай усул автомобиль-йўл институтида янгилик эмасди. Шамсиевгача бу усулни сиртқи бўлим декани ўринбосари «Автотранспорт экономикаси ва ишнинг ташкил этилиши» кафедраси доценти С. Ражабов ва катта ўқитувчи К. Хаитмуҳамедов қўллашган эди.

Улар ўқувчилардан бадал йиғишга «Йўл ҳаракатини ташкил этиш» группаси старостаси Б. Баҳодировни, студентлар А. Эрназаров ва А. Эргашевни осонлик билан жалб этишди. Натижада бундай «юксак» ишончга сазовор бўлганлар ўз ўртоқларидан пора олинишига кўмаклашишган. Шу ёшдаги ёшларнинг қалбида кейинчалик уларни ҳам ҳомийлари каби қалтис йўлга олиб кирувчи, ишлаб чиқаришда ёки олий ўқув юртида ўз мавқеини ҳамда қўл остидагилар ва студентларнинг мавқеини ориятсизлик билан пулга чақиш балоси пайдо бўлмайдими.

«Ҳомийлар» эса ўзларини тўрабаччалардек ҳис этиб, ҳеч нарсадан ҳазар қилишмаган. Студентлардан имтиҳон, зачет, курс ишларини топшириш учун пул, коньяк, арақ, мева-чева тарзида олишган ва лутфу марҳамат кўрсатгандай зачеткаларга ижобий баҳо қўйганлар.

Давлат томонидан «оқиллик, эзгулик нурини таратишга» даъват этилган Ражабов ва Хаитмуҳамедов ўқувчиларнинг инсоний қадр-қимматини камситишган, уларнинг қалбини яралашган ёки (бундан ҳам баттари) ғўр ёшларни ўзларининг ярамас касалликлари билан заҳарлашган.

Тўғри, улар ўқитувчилар коллективида паноҳларидаги йигитлар ва қизларнинг тақдири учун жон куйдирувчи меҳрибон мураббий ниқобини кийиб олишарди. Лекин борган сари унинг ортидан инсоннинг эмас, балки номус ва виждонини йўқотган юлғичларнинг қиёфаси аниқроқ намоён бўла бошлади.

Жиноятчи С. Ражабов ва К. Хаитмуҳамедов қаттиқ жазоландилар — мол-мулклари мусодара этилиб, 8 йилдан озодликдан маҳрум этилдилар. Уларнинг кўнгилли ёрдамчилари группа старостаси Б. Баҳодиров, студентлар А. Эрназаров ва А. Эргашев ҳам қилмишларига яраша жазоландилар.

Биз олий мактаб остонасида бойлик орттирган бундай ишбилармонларнинг қопқонга тушганидан ҳамиша хурсанд бўлсак-да, гап шунчаки жазода эмас. Ҳар бир жазолаш ҳодисаси кўпчиликни ҳушёрликка чорловчи акс-садо бўлади, биз нафас олаётган ҳавони тозалайди.

Бугунги кунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари асосида ҳамма жойда турли салбий кўринишларга қарши муросасиз кураш олиб борилаяпти. Ёшларда ҳаёт йўлининг бошланишидаёқ адолатга, ғояларимизга бўлган ишончга баъзан путур етказиб қўйилаётган олий ўқув юртларига алоҳида эътибор бермоқ лозим.

Республика пойтахти олий ўқув юртларида софдил, партиявий принципиал мураббийлар оз эмас. Юзлаб-юзлаб мураббийлар совет педагоги деган номни улуғлашяпти, ёшларга муносиб ибрат кўрсатишяпти. Совет Иттифоқининг турли чеккаларидан, хорижий мутахассислардан — битирувчилардан келаётган ташаккурномалар бунга далил бўла олади.

Афсуски, ўз манфаати йўлида олий мактаб шаънига доғ туширяётган айрим ўқитувчилар ҳанұз учраб турибди. Хизмат мансабидан ғаразли мақсадларда фойдаланувчи ва билимни пулга сотувчи ҳар бир киши балоғатга етаётган авлодга фақат моддий эмас, балки маънавий зиён етказишини унутмаслик керак. Бундай кишилар маънавий пасткашлик қилиб, жамиятдан ажралиб қолишади, ҳаёт шуни кўрсатадики, улар масъулиятдан қочиб қутулолмайдилар. Бунда социалистик демократизм ва ошкоралик асосида самарали тозалаш ишларини ташкил этишда қонун кучидангина фойдаланмаслик лозим. Барча —институтларнинг партия ташкилотлари, ректоратлари, ўқитувчилари, студентлари ана шу социал хавфли иллатга қарши курашдаги ўз шахсий масъулиятини ҳис этмоғи даркор. Фақат шундагина унинг башарасидаги сохта ҳиммат ниқобини йиртиш ва жамиятимиздан пора каби социал кўринишни батамом йўқотиш мумкин.

В. СЕРГЕЕВ,

● ХАТ БОСИЛМАДИ, АММО ЧОРА КЎРИЛДИ

Тадбирлар белгиланди

Оқшомхон Т. Донабоев редакцияга хат йўллаб, Чилонзор массивидаги ярмаркада айрим шахслар бемалол чайқовчилик қилаётганини баён қилган эди. Хат текшириш ва чора кўриш учун Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ички ишлар бошқармасига юборилган эди.

Бошқарма бошлиғи Э. Абдуллаевнинг жавобида айтилишича, хат бошқармада кўриб чиқилди. Чилонзордаги ярмаркада саноат моллари ва китоблар билан чайқовчилик қилингани фактлари аниқланди. ОБХСС ходимлари томонидан шу йилнинг ўтган ойларида чайқовчилик қилгани учун 11 киши ушланди. Улардан айримлари жиноий жавобгарликка тортилди. Етти кишига халқ суди томонидан жарима солинди. Шунингдек, китоб олиб сотиш билан шуғулланган яна икки киши хусусидаги материаллар кўриб чиқиляпти.

Ички ишлар бошқармаси шаҳарда чайқовчиликка қарши кураш бўйича профилактика ишларини активлаштириш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаб олди ва амалга оширяпти.

ОИЛА ДАВРАСИДА СУҲБАТЛАР

• Олимлар ўгити

ҲУЗУР-ҲАЛОВАТ МАНБАИ

Саломатликни сақлашнинг асосий қоидалари мана булардир:

1. Ҳар қандай ҳаддан ташқарилик ёки меъёрсизликдан қоч.

2. Соф ҳаводан фойдалан.

3. Баданингни кўпроқ ҳаракат қилдир... меҳнат қил ва машқ қил, яна кўпроқ пиёда юр, ейиш-ичишинг меъёрида бўлсин, оддийгина овқатлан ва бир хил сувдан ич.

П. ЕНГАЛИЧЕВ,
рус совет олими.

Гимнастика ва спорт билан зўр бериб ва мунтазам равишда шуғулланиш — узоқ давом этадиган ёшликдир, ҳаётбахш оптимизм билан тўлиб-тошган касалликсиз қариликдир, тўхтовсиз меҳнат кўтаринкилиги ва илҳом билан тўлган узоқ умрдир ва ниҳоят, бу соғлиқ — ҳузур-ҳаловатнинг буюк манбаидир.

И. М. САРКИСОВ-СЕРАЗИНИ, олим.

Тани соғлом бўлган киши иссиқ ва совуқда ҳам бардош бера олади. Руҳий соғлом киши қаҳр-ғазабни ҳам, ғам-кулфатни ҳам, шодликни ҳам, бошқа ҳис-туйғуларни ҳам бошдан кечириш қобилиятига эгадир.

ЭПИКТЕТ,
юнон файласуфи.

• ПСИХОЛОГИК ЎЙЛАР

БИРИНЧИ СИНФ ҚУВОНЧИ

Биринчи марта мактабга бориш бола ҳаётида муҳим аҳамиятга эга. Биринчи синфга боришни бола сабрсизлик билан кутади. Чунки мактаб формасини кийиб юриш, папка кўтариб мактабга бориш қизиқарли расмли китоблар, дафтар, қалам, ручкаларга эга бўлиш болани катталар оламига яқинлаштириб қўйгандек бўлади.

Бола ҳаётида бу унутилмас воқеа ҳақиқатан ҳам байрам тусини олиши учун ота-она мактабдан қайтган фарзандларини албатта табриклашлари, унинг биринчи таассуротларини диққат билан тинглашлари, қувончларига шерик бўлишлари керак. «Энди сен катта бўлиб қолдинг. Мактаб ўқувчиси озода юриши, дангаса бўлмаслиги, катталарга ёрдам бериши керак», деб насиҳатлар айтилса, буларни болалар енгиллик билан ўзлаштириб оладилар.

Лекин, биринчи синфга бориш фақат қувонч ва байрамдангина иборат эмас. Мактабга қатнаш болалар ҳаётида катта ўзгаришларга олиб келади. Баъзан шундай ҳодисалар ҳам учраб турадики, кечагина мактабга боришни сабрсизлик билан кутган бола бир ҳафта ўтар-ўтмас мактабдан совиб, ғашлик билан, ҳатто кўз ёши тўкиш билан мактабга қатнай бошлайди. Бунинг боиси нимада?

Биринчидан, кечагина боғчага қатнаб унинг кун тартибига кўниккан бола мактаб тартибига ўрганиши ва риоя қилиши керак бўлади. Текширишлар шуни кўрсатадики, 1-синф болаларининг ҳаракат қилишлари боғча давридагига қараганда икки баробар пасайиб кетар экан. Боғчада болалар тез-тез сайрга олиб чиқилади. Турли ўйинлар ўйнайдилар, мактабга нисбатан анча эркин бўладилар. Мактабда эса дарсда жим ўтириш, қимирламаслик, танаффусда эса тўпалон қилиб югурмаслик талаб қилинади. Албатта, бу ўзгариш осонлик билан кечмайди. Бу ҳолатни нечоғлик тез ва енгиллик билан ўтказиб юбориш ўқитувчи маҳоратига ва ота-она муносабатига боғлиқдир. Бунинг учун болаларни мактабдан ташқари сайрларга олиб чиқиш, кўпроқ ҳаракатли ўйинларга жалб қилиш, синфда ўзини эркин ва ишонч билан тутишга ўргатиш лозим бўлади.

Иккинчидан, кўп болалар мактабда ўқишга руҳий жиҳатдан яхши тайёрланган бўлмайдилар. Уларни мактабда бўладиган дарс жараёни, таълим-тарбия эмас, расмли китоблар, ўз дафтар-қалами, папкаси бўлиши қизиқтиради. Мактабга келишни расмли китоблар кўриш, рангли қаламлар билан расмлар чизиш, ашула айтиш, ўйин-кулги қилишдан иборат деб биладилар.

Учинчидан, оилада ортиқча эркалатиб юборилган боланинг янги шароитга тушганда ўз тенгқурлари билан қўшилиб кетиши осон бўлмайди. Чунки оилада ҳаммага ўз «ҳукми»ни ўтказишга ўрганган бола мактабда ёки кўча-кўйда болалардан ўзини юқори қўя бошлайди. Улар билан тенг ҳуқуқли асосида муносабатга кириша олмайди.

Тўртинчидан, боланинг айрим жисмоний камчиликлари туфайли дарсларни яхши ўзлаштира олмаслиги ҳам унинг мактабдан тез совишига сабаб бўлади. Масалан, узоқни яхши кўролмайдиган ёки яхши эшитмайдиган бола орқа партага ўтириб қолади. Болалар ўзларидаги бу камчиликни билмаслиги ёки бошқалардан яшириши мумкин. Шунинг учун ҳам ҳар бир ота-она ва ўқитувчи сезгирлик билан болаларни кузатишлари, уларнинг жисмоний ва руҳий имкониятларини яхши билишлари керак бўлади.

Болани мактабга қизиқтиришда, машғулотларни яхши ўзлаштиришда оила ва мактаб ҳамкор бўлса, ота-она боланинг ўқишидан хабар олиб турса айни муддао бўлади.

М. МАМАТОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети психология кафедрасининг катта ўқитувчиси.

«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА»—1986 ЙИЛДА

«Экономическая газета» — КПСС Марказий Комитетининг ҳафталиги бўлиб, 1918 йил 6 ноябрдан бери нашр этиляпти. Халқ комиссарлари Советининг газетани нашр этиш ҳақидаги декретига В. И. Ленин имзо чеккан.

«Экономическая газета» — мамлакатимиздаги энг оммавий иқтисодий нашрдир. Газетанинг асосий ижодий принципи ишчилар ва колхозчиларга, мутахассислар ва хўжалик ходимларига самарали меҳнат қилиш, омилкорлик билан хўжалик юритишда кўмаклашишдан иборат.

1986 йил партиямиз, социалистик жамиятимиз тарихига КПССнинг навбатдаги XXVII съезди йили, янги ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йили бўлиб киради. Меҳнат коллективларини ана шу тарихий воқеага тайёрлаш, унинг қарорларини пропаганда қилиш ва ҳаётга татбиқ этиш, фан-техника тараққиёти негизида мамлакатни иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришнинг партия томонидан ишлаб чиқилган планларини муваффақиятли амалга ошириш учун курашда фаол иштирок этиш газетанинг асосий мавзуига айланади.

Газетанинг асосий рубрикаларида партия планлари, халқнинг коллективлар, бригадалар, ҳар бир иш жойидаги конкрет ишлар бўйича планлари амалга оширилиши, улкан социал программаларнинг ҳаётга татбиқ этилиши ҳақида ҳикоя қилинади.

Газетхон — иқтисодий газетанинг бош авторидир. Экономистлар, хўжалик ходимлари, халқ хўжалиги мастерлари, бригадирлар, мутахассисларининг фаол иштирокисиз газетани фойдали қилиш қийин. Газета 1986 йилда ҳам газетхонлар билан доимий амалий, ижодий суҳбатни давом эттиради.

Иқтисодчилар хўжалик кадрлари, мастерлар, бригадирлар ишлаб чиқаришни интенсивлаш, экономика хизматлари ишининг услуб ва методларини такомиллаштириш, меҳнат коллективларига раҳбарлик қилиш бўйича илғор тажриба билан мунтазам танишиб бориш имкониятига эга бўлишади.

Газета бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар, колхозлар ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлашда хўжалик ҳисобининг ролини оширилиши, бригадаларда хўжалик ҳисоби принциплари жорий этилишига катта эътибор қаратади.

Корхоналарнинг инженер-техник ходимлари, илмий тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюролари, олий ўқув юртларининг илмий ходимлари ва мутахассислари хўжалик механизмини такомиллаштириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш проблемаларини муҳокама этишда иштирок этадилар, ишлаб чиқаришни реконструкциялаш, техникавий қайта жиҳозлаш тажрибаси билан танишадилар.

Редакция ўз саҳифаларида техника тараққиётига оид янги ғоялар очиб берилган, илғор техника ва технологияни жорий этиш ишидаги сансалорликлар танқид қилинган материалларга ўрин беради.

Редакция коллективи сизни газетанинг доимий соавторлари бўлишга самимийлик билан таклиф этади.

АКС-САДО

«Замонавий чойхона»

МУНОЗАРАНИ ГАЗЕТХОНЛАР ДАВОМ ЭТТИРИШАДИ

СУРАТДА: отахонлар чойхонаси доимо гавжум.

• Хатлардан сатрлар

ЭЪТИБОРГА МУҲТОЖ

Шаҳримизда шинам, баҳаво, киши мириқиб маданий дам олиши мумкин бўлган чойхонани топиш амри маҳол бўлиб қолди. Кўпчилик чойхоналар шу кун талабига жавоб бермайди. Масалан, Луначарский посёлкасидаги «Гулшан» болалар боғидаги чойхонани олайлик. Бу ер жуда салқин, сўлим. Шунинг учун ҳам чойхона кишини ўзига тортади. Аслида бу ер эса «усти ялтироқ, ичи қалтироқ жой». Чойхона ичига кирсангиз кўнгил ранжийди. Чой олиш ўз-ўзига хизмат асосида. Чойнак-пиёлалар эса киши таъбини хира қилади. самоварни газ билан қайнатиш масаласини ҳал этиш вақти келди, бунинг учун имконият бор. Лекин чойхона мудири А. Мирсаидов бу масалага лоқайд қарамоқда. Чойхонада маданий-оқартув ишлари мутлақо олиб борилмайди. Илгари ветеранлар хонаси ташкил қилинганди. Дастлабки кезларда бу хонага уруш ва меҳнат ветеранлари йиғилиб, ёшлар билан суҳбатлар уюштиришганди, Улуғ Ватан уруши йилларидаги хотираларидан гапириб беришганди.

Мазкур чойхона фаолиятини яхшилаш керак. У одамлар мириқиб дам оладиган, маданий савиясини ўстирадиган маскан бўлсин.

Ф. РАҲМОНОВ,
меҳнат ветерани.

• Одамларни уюштирадиган маскан

ЧОЙХОНА—ОДОБХОНА

Ҳамон ёдимда, мен ўқийдиган мактаб уйимиздан икки чақиримча олисда эди. У ерга боргунча икки-учта маҳалла гузарини босиб ўтишга тўғри келарди. Биз болакайлар айниқса ўз маҳалламиз гузаридаги чойхона ёнидан масъулият ҳис этиб, ҳаяжон билан ўтардик. Бу ер биз учун табаррук жой — боболаримиз, оталаримиз ва уларнинг тенгқурлари ўтириб дам оладиган, ширин суҳбатлар қурадиган, маҳалланинг умумий ташвишларини ҳал этадиган жой эди.

Болаликдаги бу туйғу узоқ йиллар сақланиб қолди. Йигит бўлиб чойхоналарга бемалол бориб, чой ичиб, суҳбатлашиб юрган пайтларимизда ҳам, маҳалламиз чойхонасида ўзимизни ниҳоятда сипо тутардик. Йигитлар кексалар олдида қўлларини кўксиларига қўйиб, таъзим ила уларнинг ҳурматларини жойига қўярди. Ёшлар муйсафидларнинг суҳбатларига диққат билан қулоқ солар, гўёки ўзларини ҳаёт китобини варақлагандек ҳис этардилар.

Бундан шундай хулоса чиқариш мумкинки, чойхона одамлар чой ичиб дам оладиган жой бўлишидан ташқари, уларни уюштирадиган, биродарлаштирадиган, бир-бирига ҳамдард, ҳамнафас қилиб тарбиялайдиган, юксак ахлоқий принциплар тарғиб қилинадиган маскан бўлган. Уни халқнинг ўзига хос одобхонаси, тарбия ўчоғи дейиш мумкин.

Тарихий маълумотларга қараганда инқилобгача Тошкентда 400 дан ортиқ чойхона бўлган. Албатта, бу чойхоналарнинг кўпчилиги мавсумий бўлиб, бир-икки хоналик уйларда жойлашган. Шу билан бирга Тошкент даҳаларининг ҳар бирининг йирик чойхоналари ҳам бор эдики, улар ёз фасллари сайлгоҳларга айланиб кетарди. Бу чойхоналарнинг ўз ҳофизи ва аскиячилари бўлган.

Улуғ Октябрь революциясидан кейин кўпгина чойхоналарнинг хизмат миқёси янада кенгайди. «Қизил чойхона»лар ташкил топиб, улар чинакам маданий ва маърифий марказга, партия ва ҳукуматимизнинг ички ва ташқи сиёсати оммага етказиладиган жойларга айланди. Тошкентнинг Эски шаҳаридаги «Дом деҳқон» деб аталган чойхонанинг ўша даврларда қанчалик шуҳрат қозонганини кекса ва ўрта авлод вакиллари яхши эслайдилар. Бу ер чинакам «қизил чойхона» бўлиб, чойхўрлар дам олишдан ташқари радио эшитиши, газета ва журнал ўқиши мумкин эди. Барча «қизил чойхона»лар сингари бу ерга ҳам агитаторлар биркитиб қўйилганди. Охунжон қизиқ, Юсуфжон қизиқ каби аскиячилар, Мулла Тўйчи, Эрка Қори каби хонандалар бу ерда халққа кўп марталаб хизмат кўрсатишган.

Кейинги йилларда турли сабаблар билан шаҳримизда чойхоналар камайиб кетди. Уларнинг функцияси ҳам торайиб, асосан чойхўрлик ва ошхўрлик қилинадиган жой бўлиб қолди. Баъзи чойхоналар эса ўз-ўзига хизмат асосида ишлайдиган майхонага айланиб кетди.

Лекин бу шаҳримизда яхши чойхоналар йўқ деган сўз эмас. Тошкентнинг Ҳамза районидаги «Янгиобод» маҳалласида яхши чойхона бор. Бу ер салқин, озода, маҳалла активининг ташаббуси билан чойхонада тез-тез турли мавзуларда лекция ва суҳбатлар, санъаткорлар, уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашувлар ўтказилиб туради. Чойхона ёнида доимо ишлаб турадиган клуб, шахмат-шашка ўйнаш, газета ва журнал ўқиш мумкин бўлган хоналар бор. Маҳалланинг қозон-товоғи учун ҳам алоҳида ҳужра қурилган. Клуб қошида, тикувчилик тўгараги мунтазам ишлаб туради. Бу чойхонани ҳақиқий оромгоҳ, том маънодаги маданият маскани дейиш мумкин.

Умуман «Янгиобод» маҳалласи ҳавас қилса арзигулик жой. Унинг кўчалари доимо озода, сердарахт, ариқларда сувлар шарқираб оқиб ётади. Маҳалланинг ёшлари ҳам одобли, катта-кичикни иззат-ҳурмат қилишни яхши билишади. Ўйлаймизки, бу ютуқларда чойхонадан жамоатни бирлаштириш, муҳим ишларга жалб этиш воситаси сифатида моҳирона фойдаланаётган маҳалла активининг хизмати каттадир.

Шаҳримизда бундай ажойиб маҳаллалар оз эмас. Октябрь ва Собир Раҳимов районларидаги Ҳувайдо номли, «Илғор», Оқилон, «Янги шаҳар», Беруний номли маҳаллаларда ҳам чойхоналар ажойиб жамоат марказлари ҳисобланади.

Чойхона — ҳаётий заруратдир. «Замонавий чойхона» мақоласида жуда тўғри таъкидланганидек, ундан келадиган моддий нафни биринчи планга қўймасдан, маънавий нафи ҳақида ўйлаш керак.

Буюк немис шоири Гёте: «Киши узлатда яшай олмайди. Унга жамоат керак», деганида одамларни уюштирадиган масканлар бўлиши лозимлигига ишора қилган бўлса ажаб эмас. Бизнинг халқимизда шундай маскан вазифасини қадимдан чойхона ўтаб келган. Ҳамон шундай экан шаҳримизда улар тармоғини ўпайтириш лозим. Фақат маҳаллаларда ва боғлардагина эмас, янги қурилаётган турар жой массивларида ҳам чойхоналар бўлмоғи лозим.

Меъморларимиз миллий архитектура анъаналаридан самарали фойдаланган ҳолда замонавий чойхона лойиҳаларини яратишлари керак. Массивлардаги бундай чойхоналар микропарк даражасида бўлса айни муддао бўлади.

Кишиларнинг бир-бири билан яқин алоқада бўлиши, бир-бирини тўла тушуна билиши коллективчиликни амалга оширишнинг энг зарур шартларидан биридир.

Б. АМИНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих институтининг катта илмий ходими, этнограф.

Пазанда маслаҳати

АЖАБСАНДА

Ушбу таом гўшт ва турли сабзавотлар комбинациясидан иборат бўлиб, буғлаб пиширилади. Бунинг учун иккита идиш керак бўлади. Идишларнинг бири катта ҳажмда, иккинчиси эса кичикроқ. Масаллиқларни ҳажми кичик идишга тахлайсиз: картошкани кичик кубик шаклида тўғраб идишнинг остига соласиз, иккинчи қават қилиб сомонча усулда тўғралган сабзини солинг, учинчи қавати лаппак-лаппак, ёки тилик-тилик қилиб тўғралган помидордан иборат бўлсин, тўртинчи қавати эса пиёз ҳалқаларидан иборат бўлади, бешинчи қатламига саримсоқ паррагини солсасиз, энг юқориги қатламига лўнда-лўнда қилиб тўғралган гўшт билан ёғ жойланади.

Ана энди кастрюлкани ҳажми каттароқ кастрюлка ёки қозон ичига қўйиб, бўшлиғига совуқ сув қуйиб оловга қўясиз, масаллиғи бор кичик идишнинг юзи очиқ қолади, катта идишнинг қопқоғини жипс ёпасиз, таом қайнаган сувнинг буғида пишади, сувни шундай қуйингки, қайнаганда масаллиқли идишга тушиб кетмасин, масаллиққа фақат буғи таъсир қилсин.

Ажабсанда шундай таомки қанча узоқ (5—6 соатча) қайнатилса, шунча лаззатли бўлади. Сиз вақтида келавермаган бирор меҳмонни муштоқ бўлиб кутганингизда ушбу таомни тайёрлаш жуда қўл келади.

Айни таом ҳушбўй ва хушхўр бўлишлигидан ташқари, буғлаб пиширилганлиги ва аксарият сабзавотлардан тайёрланганлиги учун ғоят парҳез ҳисобланади.

МАСАЛЛИҚ: 400 грамм қўй гўшти (лаҳм қисми), 200 грамм думба ёғ ёки чарви, 500 грамм картошка, 500 грамм сабзи, 500 грамм помидор, 500 грамм пиёз, 200 грамм саримсоқ. Агар қарам билан ширин гармдоридан ҳам қўшмоқчи бўлсангиз, у ҳолда карам 300 грамм, гармдори эса 2—3 дона ҳисобида олинади, кашнич билан укроп 1 боғдан, туз ва мурч эса талабга қараб сепилади.

К. МАҲМУДОВ.

ҒАЛИАСКАР КАМОЛ НОМИДАГИ ТАТАРИСТОН АССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК ТЕАТРИНИНГ ТОШКЕНТДАГИ ГАСТРОЛЛАРИ

СЕВИНЧ ТУЙҒУСИ

Шу кунларда шаҳримиздаги оперетта театри ҳамда Авиасозлар маданият ва техника саройи биноларида Ғалиаскар Камол номидаги Ленин орденли Татаристон АССР давлат академик театри гастроллари қизғин давом этмоқда. Республикамиз театр жамоатчилиги ҳамда саҳна санъати мухлислари қардош Татаристон АССРдан ташриф буюрган театр коллективининг турли мавзулардаги чуқур мазмунли, ғоявий баркамол саҳна асарларидан баҳраманд бўлмоқдалар, гастроль репертуаридаги аксар спектакллар, қизиқарли режиссураси, актёрлар ижросининг таъсирчанлиги, ўзига хос сценографияси билан томошабинлар олқишига сазовор бўлмоқда.

Жамоатчи мухбиримиз Ф. Файзиев театрининг етакчи актёрларидан бири, СССР халқ артисти, РСФСР ҳамда А. Тўқай номидаги Татаристон АССР Давлат мукофотлари лауреати, СССР Олий Совети депутати Шавкат Бектемиров билан учрашиб унга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Шавкат Ҳасанович, аввало театр ижодий коллективининг мазкур гастроль сафаридан кузатган мақсади ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Ўзбекистон бўйлаб ўтаётган гастролларимиз театр ҳаётидаги энг қизғин паллага тўғри келди: айни дамларда бошқа ҳамма корхона, муассаса ва ташкилотларда бўлгани каби театримизда ҳам КПСС XXVII съездини муносиб меҳнат армуғонлари билан кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Шу боис мазкур ижодий сафаримизни ҳам бўлажак КПСС XXVII съездига бағишлаганмиз.

Ўзбек оғаларимиз билан бўлган азалий дўстлик, ижодий ҳамкорлик ришталари эса муайян анъаналари, кўп йиллик тарихи билан ҳар икки томон учун ҳам бағоят қадрли. Ўзбек ва татар халқининг ижодий ҳамкорлиги ибтидоси Улуғ Октябрь инқилоби даврига тўғри келади. Кўриб турибсизки, дўстлигимиз, ижодий алоқаларимиз салкам 70 йиллик тарихга эга. Шу давр ичида эришилган самараларга ҳар иккала республика театр санъати мутахассислари катта аҳамият беришмоқда. Мана сизга ижодий ҳамкорлигимизнинг тенгсиз аҳамияти ва ниҳоятда қадрли эканлигини исботловчи мухтасар далиллар: бизнинг театримизда ўзбек халқининг оташин фарзанди, революция куйчиси Ҳамза асарлари зўр муваффақият билан намойиш этилган, «Шоҳи сўзана» комедиясининг постановкасидан сўнг ўзбек халқининг теран қалбли адиби Абдулла Қаҳҳор татар халқига ҳам жуда қадрдон бўлиб қолди. Ўзбек театрининг улкан намояндаларидан бири, марҳум режиссёр Тошхўжа Хўжаев Чингиз Айтматов асари асосида саҳнага қўйган «Сарвқомат дилбарим» спектакли узоқ йиллар репертуаримизни гавҳардек безаб келди. Ана шу постановкаси учун Т. Хўжаев А. Тўқай номидаги Татаристон АССР Давлат мукофотига сазовор бўлди.

— Бу йилги гастроль репертуарининг бир ёқламалиги бизни бироз таажжубга солди. Репертуар қамровидаги 13 та саҳна асаридан чет эл классикасига мансуб Лопе де Веганинг «Муҳаббат можароси» комедиясини истисно қилганда қолган ҳамма спектакллар маҳаллий муаллифлар асари асосида яратилган. Бир вақтнинг ўзида Тўфон Миннуллиннинг тўртта асари репертуарга киритилган ҳолда рус ва чет эл классикаси, шу билан биргаликда замонавий рус ва қардош халқлар драматургияси эътибордан четда қолганлиги қандай изоҳлаш мумкин? Бундан мустасно, нима учун театрнинг 1979 йилги гастроль сафарида намойиш этилган «Кечир мени, онажон», «Дилафрўзга тўрт ошиқ», «Алмандар», «Сўнган юлдузлар» спектакллари яна қайта бу йилги гастроль репертуарига ҳам киритилган?

— Ўринли фикр. Бу ҳолнинг муайян сабаблари бор. Биз аввалги гастролларимизда рус ва чет эл классикаси ҳамда ҳозирги замон совет драматургиясига мансуб энг яхши асарларга кенг ўрин бериб келардик. Бу йилги съездолди ижодий сафаримизда эса қардошларимизни татар муаллифлари ижодий изланишлари маҳсули билан мумкин қадар муфассал таништиришни ният қилганмиз. Шу сабаб гастроль репертуаримиз маҳаллий муаллифлар асарлари асосида яратилган спектакллардан тузилган.

Сиз юқорида санаб ўтган, аввалги гастроль сафарида ҳам кўрсатилган тўртта саҳна асари хусусига келсак, бу спектакллар ўша кезларда ўзбек томошабинларининг жиддий қизиқиш ва эътиборига сазовор бўлган эди. Бироқ, вазият тақозоси ва гастроль сафаримизга ажратилган вақт бирмунча чекланганлиги туфайли бу спектаклларни мухлислар талаб ва эҳтиёжи даражасида намойиш эта олмагандик. Бундан ташқари мазкур саҳна асарлари давр ва талабчан томошабинлар имтиҳонидан муваффақият билан ўтиб, энг яхши спектакль сифатида театр репертуаридан муқим жой олган. Ана шу омилларни эътиборга олган ҳолда мазкур спектаклларни бу йилги гастроль репертуаримизга ҳам киритишга жазм этдик. Тўфон Миннуллин асари асосида театримиз бош режиссёри, СССР халқ артисти Марсель Салимжонов саҳнага қўйган «Виждоннинг йўли якка» публицистик драмаси Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган. Бу саҳна асари татар халқининг оташин фарзанди Муса Жалилнинг жанговар фаолияти, ватанпарварлиги, тенгсиз ирода кучи, матонат ва мардликлари, унинг жасур, довюрак сафдошлари ҳақида ҳикоя қилади.

— Театрнинг ижодий сафари яна қайси шаҳарларда давом этади? Ишлаб чиқариш корхоналарида бўладиган ижодий учрашувлар ҳамда Ўзбекистон таассуротлари ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Тошкент шаҳридан сўнг гастролларимизни Фарғона водийсининг Андижон, Қўқон, Фарғона, Наманган шаҳарларида давом эттирамиз. Спектаклларимиз билан Чирчиқ, Янгийўл, Ангрен, Олмалиқ шаҳарлари аҳолисини ҳам имкон борича хушнуд қилиш ниятидамиз.

Тошкент кун сайин камол топиб, яшнаб, яшариб бораётгандек. Ҳа, чиндан ҳам биз ҳар сафар кишига ҳаёт завқи, яшаш шавқини уфуриб турган бу кўркам шаҳарнинг кўркига кўрк, чиройига чирой қўшилганлигини қалбан ҳис этамиз, кўнглимиз қувонч ҳисси билан тўлиб-тошади.

СУРАТДА: «Энди кетаман...» спектаклидан кўриниш.

Анатолий ЖИТНИЦКИЙ.

Сен ўзинг кимсан?...

Ҳажвия

Бир куни эрталаб ўғлимга магазиндан нон олиб келишни илтимос қилдим. У бўлса... Хўш, у нима дейди денг! Магазинга чиқиб келишга вақти йўқ эмиш.

— Менга қара, ўғлим, — дедим жаҳл билан, — сенингча, мен кимман! Билмасанг билиб ол. Мен — катта илмий ходимман, техника фанлари кандидатиман, лаборатория мудириман, месткомнинг маданий секторига раҳбарман, «Билим» жамиятининг лекториман, кўнгилли халқ дружинаси ҳамда ДОСААФ аъзосиман. Бунинг устига яна сенинг отангман. Шундай бўлишига қарамай, сени тарбиялашга, сенга бўёқлар, рангли қаламлар, конструктор ўйинчоқлари, кийим-кечак, пойафзал, озиқ-овқат сотиб олишгаям улгуряпман. Сен-чи! Сен — пандовурсан!

Ўғлим негадир йўталиб олиб мулойимлик билан сўз бошлади:

— Менга қаранг, дада, сизнингча, мен кимман! Билмасангиз билиб олинг. Мен —5-«б» синфининг ўқувчисиман ва синф комитетининг раисиман, ёш археолог, ёш филолог, ёш спелеолог тўгаракларининг аъзосиман, «Қизиқарли травматология» викторинасининг қатнашчисиман. Бундан ташқари, мен хор жамияти, табиатни муҳофаза қилиш жамияти, шунингдек Қизил Крест ва Қизил Яримой жамиятларининг аъзосиман, яна филателистман, филуменистман ва филокартистман. Мен бешинчи синфларда қувноқлар ва чаққонлар клуби командаси, мактаб хоккей командаси, район шахмат командаси капитаниман ва Пионерлар саройидаги хореографик ансамблнинг солистиман, деворий газетанинг ўриндошлик билан ишлайдиган редакториман, клуб Совети ва шаҳарлараро дўстлик клуби аъзосиман. Хўш, мен сизга айтсам, дадажон, кейин...

— Бас! — аранг тилга кириб дедим мен. — Етарли!

—... кейин мен сизнинг ўғлингизман. Хўш, айтингчи, сизнингча, менинг бўш вақтим борми!

— Йўқ, йўқ, нималар деяпсан, — чайналдим мен. — Марҳамат қилиб, мени кечир!

Ўғлим чўнтагидан бир даста гувоҳнома билан аъзолик билетларини чиқариб, нарироқда туриб менга кўрсатди. Сўнг жиддий туриб деди:

— Қани, дада, менга ўттиз тийин беринг!

— Ҳа, ҳа, майли музқаймоқ олиб е, ўғлим. У жудаям маза! — дедим мен унга пул узатиб.

У негадир менга еб қўйгудек бўлиб бақрайди-да, тўнғиллаб деди:

— Қанақасига музқаймоқ олиб е, ўғлим. Бу пулни кактускорлар жамияти ва кинологлар секциясининг взноси учун тўлайман. Биз бутун синфимиз билан аъзомиз.

У шундай деди-ю, сумкасини қўлга олиб мактабга жўнашга тараддудланди. Кейин эшикдан чиқа туриб менга, тайинлади:

— Уйни супуриб-сидириб, идиш-товоқларни ювиб саранжом-саришта қилиб қўйишни унутманг. Ойим ишдан чарчаб қайтади, унақа ишларга қўли тегмайди!

Мен ҳанг-манг бўлиб қолдим. Сўнг ўрнимдан аранг туриб, енгимни шимардим-да, ошхонага қараб йўл олдим.

Мана энди айтинг, менинг докторлик диссертациям нима бўлади! Э, бўлар иш бўлди, кутиб тура турар. Бўёқда ишнинг мана бунақа ишкали чиқиб турибдию!..

Русчадан Т. МАҲМУДОВ таржимаси.

СПОРТ ТАРИХИДАН

◆ Революциядан аввалги Россия спортчилари 1908 ва 1912-йиллардаги Олимпиада ўйинларида иштирок этишган. Фақат бир рус спортчисигина ана шу мусобақаларда олимпиада чемпиони унвонига сазовор бўлган. Николай Панин-Коломенкин 1908 йилги Олимпиада ўйинларида конькида фигурали учиш бўйича мусобақаларда биринчи ўринни эгаллаган (ўша пайтларда спортнинг ана шу қишки тури ёзги олимпиада ўйинлари программасига киритилган эди). У 1902 — 1907 йилларда конькида фигурали учиш бўйича, 1906 — 1917 йилларда револьвер ва пистолетдан ўқ узиш бўйича Россия биринчилигини қўлга киритган. Мазкур спортчи 1940-йилда СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери унвонига сазовор бўлган.

◆ Англия — замонавий спортча эшкак эшиш мусобақаларининг ватани ҳисобланади. Ўрта асрлардаёқ қайиқ ясаладиган цехларнинг хўжайинлари ўз маҳсулотларини тарғиб этиш мақсадида энг кучли ишчиларни қайиқда эшкак эшиш мусобақаларида иштирок этишга мажбур қилар эдилар.

◆ 1715-йилда Англияда эшкак эшиш бўйича биринчи расмий мусобақалар бўлиб ўтди. Ўша пайтдаги пойга қайиқлари бесўнақай ва оғир бўлиб, улардаги ўриндиқлар силжимайдиган қилиб маҳкамланган эди.

Р. ХУСНУЛЛИНА.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

ГАЗДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

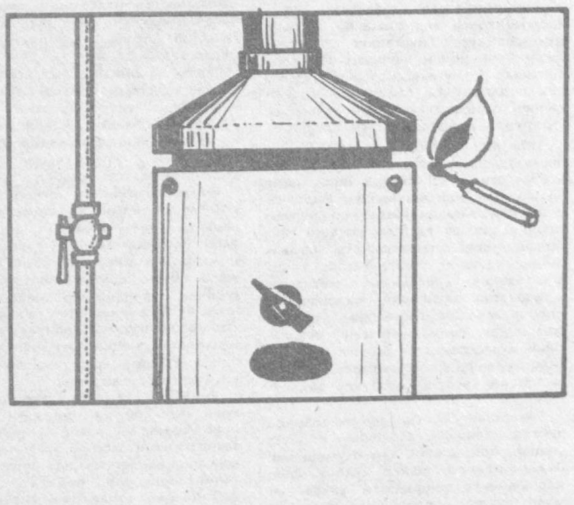

«ТАШГАЗ» БИРЛАШМАСИ

1985 ЙИЛ 1 СЕНТЯБРДАН
1 НОЯБРГАЧА

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА
ГАЗДАН ХАВФСИЗ
ФОЙДАЛАНИШ
ИККИ ОЙЛИГИНИ
ЎТКАЗМОҚДА

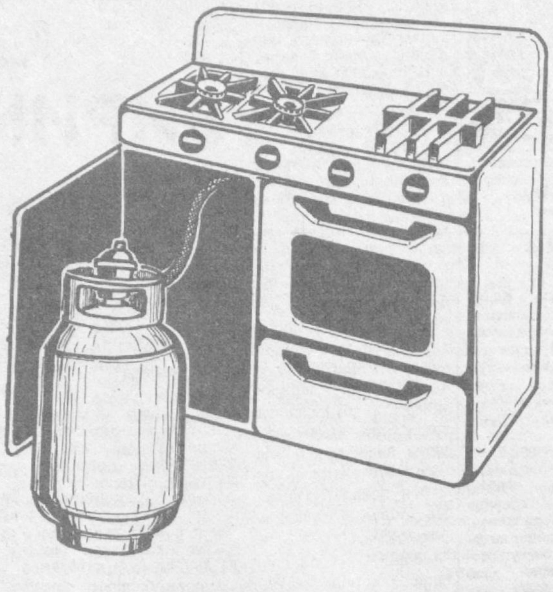

ЎРТОҚЛАР! ИККИ ОЙЛИКНИ ЎТКАЗИШДА ФАОЛ ҚАТНАШИНГ!

ПОРТЛАШ, ЁНҒИН ЧИҚИШИ, ЗАҲАРЛАНИШ ВА БОШҚА КЎНГИЛСИЗ ҲОДИСАЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ МАҚСАДИДА ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚОИДАЛАРИНИНГ БУЗИЛИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ:

— приборларда ёқилган газни назоратсиз қолдирманг Чунки аланга ўз-ўзидан ўчиб қолиши мумкин. Бундай пайтда газ ўз-ўзидан чиқиб, заҳарланиш, бўғилиш, шунингдек, портлаш ва ёнғин хавфини келтириб чиқаради.

— газ асбобларидан фойдаланиш бўйича махсус инструктаждан ўтмаган болалар ва кишиларни газ асбобларига йўлатманг;

— рўзғор газ плитасидан хоналарни иситишда фойдаланманг. Бу саломатлик учун хавфлидир.

Газ хўжалиги ходимлари етиб келгунга қадар газ ҳиди тўлиб кетган хонани шабадалатиш тадбирларини кўринг, эшик ва деразаларни очиб юборинг, электр ёритиш асбобларини чиқариб юбориш тадбирларини кўринг.

УНУТМАНГ! ГАЗ ҲИДИНИНГ ҲАВО БИЛАН АРАЛАШИБ КЕТИШИ ПОРТЛАШ ВА ЁНҒИН ХАВФИНИ КЕЛТИРИБ ЧИҚАРАДИ.

Газ ҳиди чиқиб турган пайтда эҳтиёт чораларини кўриш портлаш, ёнғин ва бошқа бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш гаровидир.

Аланга қуруми дудбурондан чиқиб кетадиган газ колонкаси ва бошқа газ асбобларидан фойдаланганингизда тутуннинг тортилиб кетиши ҳолатини текшириб кўринг. Агарда тутун тортилмаса ёки суст тортилса газ асбобларидан фойдаланиш қатъий ман этилади.

Баллонли газ ускуналаридан фойдаланиш пайтида баллонларни иссиқлик манбаидан узоқроқ жойга ўрнатинг (қуёш нури, печкалар, электр иситиш асбобларидан холироқ бўлсин).

Баллонларга уланадиган уч конфоркали плиталар ва бошқа газ асбоблари ҳамда «Балтика» босим регулятори бўлган баллонлардан фойдаланилаётган «Балтика» босим регуляторини баллон клапанига тўғри ўрнаштирилганига алоҳида эътибор беринг.

ГАЗ ВА ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚОИДАЛАРИ БЎЙИЧА БИЛИМНИ МУСТАҲКАМЛАШ ҲАМДА ТУРМУШДА ГАЗДАН ФОЙДАЛАНИШ ПАЙТИДА БАХТСИЗ ҲОДИСАЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ МАҚСАДИДА

«ТАШГАЗ» БИРЛАШМАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИ АҲОЛИСИ ЎРТАСИДА ГАЗДАН ТЎҒРИ ФОЙДАЛАНИШ ТАРТИБ-ҚОИДАЛАРИ БЎЙИЧА

КОНКУРС-ВИКТОРИНА ЎТКАЗАДИ

КОНКУРС ШАРТЛАРИ:

1. Тошкент шаҳрини газлаштириш қачон бошланган ва қандай газлар ёқилғи сифатида ишлатилади?

2. Ёниб турган газнинг ижобий хусусиятлари ва уларнинг инсон организмига таъсири.

3. Ҳавога аралашган газнинг портлаш чегараси, портлаш хавфини келтириб чиқарадиган аралашманинг ҳидини сезиш усуллари ва уни бартараф этиш тадбирлари.

4. Биноларни иситиш ва таом тайёрлаш учун қандай газ асбоблари қўлланилади?

5. Дудбуронлар қандай муддатда текшириб турилади? Текшириш натижалари тўғрисида ҳужжат ким томонидан берилади?

6. Газ билан заҳарланиш ва нафас бўғилиб қолиш белгилари. Шикастланган кишига дастлабки ёрдам кўрсатиш. Дудбуронда тутун тортилмаслиги нима билан хавфлидир?

7. Газлаштирилган биноларда рўзғор газ асбобларини ўрнатишда қўйиладиган талаблар.

8. Газ баллонларининг типлари ва ускуналари.

9. Газларнинг тўғри ва нотўғри ёниши, газларнинг тўла ёниши учун лозим бўладиган ҳавонинг миқдори. Ёниб турган газни созлаш усуллари.

10. Бинода газ ҳиди сезилиб қолган пайтларда абонентларнинг бажариши лозим бўлган вазифалар? Тошкент шаҳридаги авария хизматининг телефон номерлари?

ЎРТОҚЛАР! БИНОДА ГАЗ ҲИДИ СЕЗИЛИБ ҚОЛГАН ЧОҒДА ДАРҲОЛ БУ ҲАҚДА РАЙГАЗ ВА АВАРИЯ ХИЗМАТИГА 04 ЁКИ 53-56-19, 53-56-31 ТЕЛЕФОНЛАРИ ОРҚАЛИ ХАБАР ҚИЛИНГИЗ.

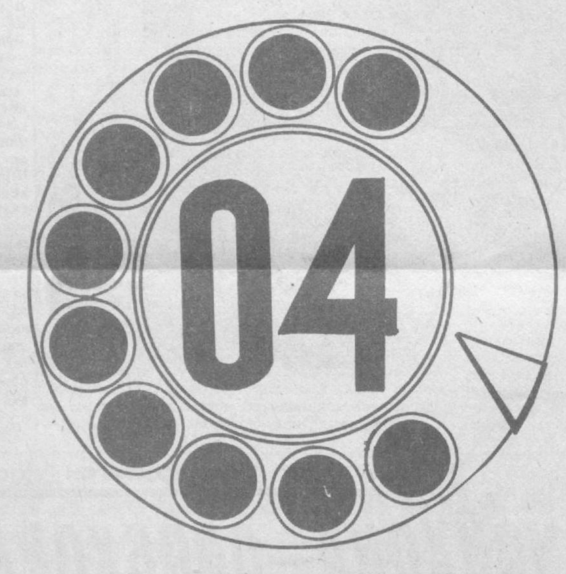

КОНКУРС-ВИКТОРИНАНИНГ ҒОЛИБЛАРИ УЧУН ЭСДАЛИК СОВҒАЛАРИ ВА ЁРЛИҚЛАР ТАЪСИС ЭТИЛГАН

БИРИНЧИ МУКОФОТ — рўзғор газ плитаси;
УЧТА ИККИНЧИ МУКОФОТ — эсдалик совғалари;
БЕШТА УЧИНЧИ МУКОФОТ — ёрлиқлар.

САВОЛЛАРГА ҚАЙТАРИЛГАН ЖАВОБЛАР КОНКУРС-ВИКТОРИНА ҚАТНАШЧИСИНИНГ ФАМИЛИЯСИ, ИСМИ, ОТАСИНИНГ ИСМИ, КАСБИ, ТУРАР ЖОЙИ, АЛОҚА БЎЛИМИНИНГ НОМЕРИ КЎРСАТИЛГАН ҲОЛДА 1986 ЙИЛНИНГ 1 ЯНВАРИДАН КЕЧИКТИРИЛМАЙ ҚУЙИДАГИ АДРЕСГА ЮБОРИЛСИН: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Б. Хмельницкий кўчаси, 59-«а» уй, «Ташгаз» бирлашмаси, «Конкурс-викторина»га белгиси билан.

ТВ

ПАЙШАНБА

29 АВГУСТ

● МТ I

18.30 «Янги ўқув йилининг бошланишига». СССР Олий ва ўрта махсус таълим министри Г. А. Ягодин сўзи.
18.45 «Агросаноат комплекси: муаммолар ва истиқболлар». Новомосковский РАПОсининг қолоқ хўжаликлар экономикасини кўтариш соҳасидаги иш тажрибасидан. 4-кўрсатув.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Дунё ва ёшлар».
20.05 «Гоби ва Хинган оша». Бадиий фильм. 2-серия.
21.30 «Время».
22.00 Футбол бўйича жаҳон чемпионати. Ўсмирлар. Англия — Мексика терма командалари. 2-тайм. Бокудан олиб кўрсатилади. СССР—Канада терма командалари. 2-тайм. Минскдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45) — «Дунё воқеалари».
23.45 Оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионати. Швециядан олиб кўрсатилади.

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Камалак» халқ ижодиёти телепрограммаларининг VI Халқаро фестивали. «Бала Миллер таклиф этади» (Нигерия).
19.15 «Сен Қозоғистонни биласанми?» Викторина саволларига жавоблар.
19.40 «Ветеранлар қалбан қаримайдилар». Улуғ Ватан уруши ветеранлари Москва эркаклар хори куйлайди.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 Ритмик гимнастика.
21.15 С. Рахманинов романсларини СССР халқ артисти Е. Образцова ижро этади.
21.30 «Время».
22.00 «Ҳиссиёт туғёни». Бадиий фильм.

● ЎзТВ I

18.15 Янгиликлар.
18.30 «Мушукча Женя ва кўча ҳаракати қоидаси ҳақида». Мультфильм.
18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим—фахрим» (рус.).
19.15 «Янги ўқув йилингиз билан!» ЎзССР Ҳунар-техника таълими Давлат комитетининг раиси П. Қ. Қаюмов сўзи.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Инсон ва қонун».
20.30 «Ахборот».
20.50 ЎзССР Давлат телерадиоси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Чорвачилик — зарбдор фронт».
22.20 Б. Чепрунов. «Жайхун тонги». Телеспектакль. 2-қисм.
23.35 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Калинка». Фильм-концерт.
18.35 «Хива — тўрт дарвозали шаҳар». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
18.45 «Ғалабадан сўнгги жанг». Бадиий фильм. 1-серия.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 «Ўртоқ қўшиқ». 1-кўрсатув (такрорий).
20.55 Катта йўл боши» (рус.).

ЖУМА

30 АВГУСТ

● МТ I

9.00 Время».
9.40 Мультфильмлар: «Эски қадрдонлар», «Сеҳрли таёқча».
10.25 «Синов кунлари». Телефильм.
10.55 «Гоби ва Хинган оша». Бадиий фильм. 2-серия.
12.15 Совет қўшиқларидан концерт.
12.30 Янгиликлар.
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Анъаналар ворислари». Телефильмлар.
16.05 «Хайр, эчки ва велосипед». Болалар учун телевизион бадиий фильм.
16.45 «Қобус». Телефильм премьераси.
16.55 «Рус тили».
17.25 «Чарм тўп» клубининг соврини учун.
18.10 Вьетнам усталарининг санъати.
18.45 «Янги ўқув йилининг бошланишига». СССР маориф министри С. Г. Шчербаков сўзи.
19.00 Свердловск шаҳар болалар филармонияси солистларининг чиқиши.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
20.05 Стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигига. «Стаханов ворислари».
20.45 Санъат усталарининг концерти.
21.30 «Время».
22.05 «Кинопанорама».
23.35 «Дунё воқеалари».
23.50 Оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионати. Швециядан олиб кўрсатилади.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.20 Телефильм.
9.45 «Ҳиссиёт туғёни». Бадиий фильм.
11.00 Мактаб ўқувчиларининг СССР Давлат мукофотининг лауреати, СССР Медицина Фанлари академиясининг мухбир аъзоси, трансплантология ва сунъий органлар институтининг директори В. И. Шумаков билан учрашуви.
11.45 «Бир актёр театри». В. Яхонтов А. С. Пушкин асарларини ўқийди.
12.45 «Сотилган кулги». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
15.00 Инглиз тили.
15.30 Поэзия. О. Фокина.
16.00 Ленин комсомоли мукофотининг лауреати «Калинка» халқ чолғу оркестри чалади.
16.30 Янгиликлар.
18.30 Янгиликлар.
18.45 «Музикали киоск».
19.15 «Саёҳатчилар клуби».
20.15 Халқ куйлари.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «Шахмат мактаби».
21.15 «Барглар шитирлаганда». Телефильм (Тошкент).
21.30 «Время».
22.05 Карел Готт «Люцерна» концерт залида (ЧССР).

● ЎзТВ I

7.30 Ритмик гимнастика.
7.50 «Уфқ». Илмий-оммабоп фильм.
8.30 «Ахборот».
8.50 «Рақс сеҳргарлари». Музикали фильм.
18.15 Янгиликлар.
18.30 «Саҳий ўрмон». Мультфильм.
18.45 «Хайр, боғча, салом мактаб!»
19.15 «Янги ўқув йилингиз билан!» ЎзССР Маориф министри О. С. Аббосова сўзи (рус.).
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.
19.55 «Ўзбекистон халқ шоири Т. Жумамуродов билан ижодий учрашувлар».
20.30 «Ахборот».
20.50 ЎзССР Давлат телерадиоси Уйғур ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 Стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигига. Давр, олға бос!». Кўрсатув ва концерт.
23.15 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади, «Фестиваль садоси».
18.50 «Ғалабадан сўнгги жанг». Бадиий фильм. 2-серия.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 «Ўртоқ қўшиқ». 2-кўрсатув (такрорий).
21.00 «Сизнинг томорқа хўжалигингизда» (такрорий).

«БЎШ ВАҚТ» БИРЛАШМАСИ — ХИЗМАТИНГИЗДА

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МАДАНИЯТ БОШҚАРМАСИ

ОММАВИЙ НАМОЙИШЛАР, ХАЛҚ САЙЛЛАРИ, ДАМ ОЛИШ КЕЧАЛАРИ ВА МАРОСИМ ТАДБИРЛАРИНИ ЎТКАЗИШ ФОРМА ВА МЕТОДЛАРИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ, УЛАРНИНГ ҒОЯВИЙ-БАДИИЙ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ, АҲОЛИГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ДОИРАСИНИ КЕНГАЙТИРИШ МАҚСАДИДА

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

«БЎШ ВАҚТ» БИРЛАШМАСИ

ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ

«БЎШ ВАҚТ» БИРЛАШМАСИ ТАШКИЛОТЛАР ВА МУАССАСАЛАР; ЧУНОНЧИ АЛОҲИДА ГРАЖДАНЛАРНИНГ БУЮРТМАЛАРИГА БИНОАН ОММАВИЙ ТАДБИРЛАРГА ҲОЗИРЛИК КЎРИШ ВА УЛАРНИ ЎТКАЗИШНИНГ ТАШКИЛИЙ-МЕТОДИК МАРКАЗИ ҲИСОБЛАНАДИ.

Маданий тадбирларнинг ташкилотчилари, жўр бўлувчилар, ансамбль созандалари, хонандалари, бошқарувчилар, бадиий ва музика раҳбарлари, администраторлар, бадиий безакчилар учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИГА СОАТ 10 ДАН 17.00 ГАЧА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН. (Телефонлар: 45-36-60, 45-37-54).

Тошкент шаҳар Киров районидаги 63-ўрта мактаб томонидан **Пўлатов Зоҳид Арипович** номига берилган 453752 номерли йўқолган ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —29/VIII да **Оловли фаришта.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —29/VIII да **Келинлар қўзғолони.**

цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Африка шерлари»** аттракциони (19.30).

кино

30 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«КАЛЬМАН ЖУМБОҒИ» — **Санъат саройи** (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30; телефонлар: 44-21-44, 44-21-34, 44-21-74.

«ЭКИПАЖ» — **Санъат саройи** (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

«ЕТИМ БОЛАЛАР» — **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45; телефон 46-70-69), **Восток** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00; телефон 91-14-61), **Москва** (13, 20.45; телефон 33-05-01).

«ЗОМБИ» ВАРИАНТИ» — **Хива** (21.40), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ДИВА» — **Чайка** (жуфт соатларда, телефон 77-06-20).

«КОЗЕРОГ —1» — **Ватан** (тоқ соатларда).

«АВИАЦИЯ ҲАЛОКАТИ ХАЗИНАЛАРИ САРИ» — **Фестиваль** (21.40).

«БИР-БИРИМИЗ УЧУН ЯРАТИЛГАНМИЗ» — **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20.21; телефон 35-24-92).

«ВАСВАСА» — **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда; телефон 66-15-75).

«ҚАРСАКЛАР, ҚАРСАКЛАР» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ТЎРТОВЛОН КАРДИНАЛГА ҚАРШИ» — **К. Ёрматов номли** (11, 14, 17, 20.00; телефон 24-22-66).

В. Н. СИВЕЦ НОМИДАГИ АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ ВА ТЕХНИКА САРОЙИ ВА «ВОСТОК» КЛУБИ В.П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

БОЛАЛАР ХОР СТУДИЯСИГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

6-10 ёшли хор ижросига ва фортепъяно, аккордион, баян, гитара класси бўйича болалар музика мактаблари программасида музика асбоблари чалишга ўргатилади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, 1-уй (15, 23, 48, 49, 72, 80, 161-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Авиасозлар саройи» бекати).

Справкалар юзасидан қуйидаги телефонга қўнғироқ қилинсин: 96-34-70.

Синов эшитиши — 1 сентябрь соат 12-00 да.

«Восток клуби» — Навоий кўчаси, 16-уй (28, 64, 91-автобуслар; 7, 8, 11, 16-трамвайлар; 8, 18-троллейбусларнинг «Санъат саройи» бекати, метронинг — «Пахтакор» станцияси).

Справкалар учун телефон: 41-05-50.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

1 СЕНТЯБРЬ

СОАТ 19.30 ДА

«ТОҲИР ВА ЗУҲРА»

СПЕКТАКЛИ БИЛАН

47-МАВСУМ ОЧИЛАДИ

«Узсложбиттехника» республика ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкент шаҳар «Металлобитремонт» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи бирлашма 9-цехининг бухгалтери

Холида Исломқуловна ОБИДОВА — МАВЛОНҚУЛОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»)

—орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и Ташгорсовета.

(Газета бир йилда 300 марта чиқади).

БИЗНИНГ АДРЕС:
700047, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: секретариат — 33-57-02: бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 33-08-74; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-55-39; Совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари— 32-55-32; хатлар — 33-29- 70; эълонлар бўлими— 33-81-42,

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р — 09413. Индекс 64690. А-2208. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.